

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

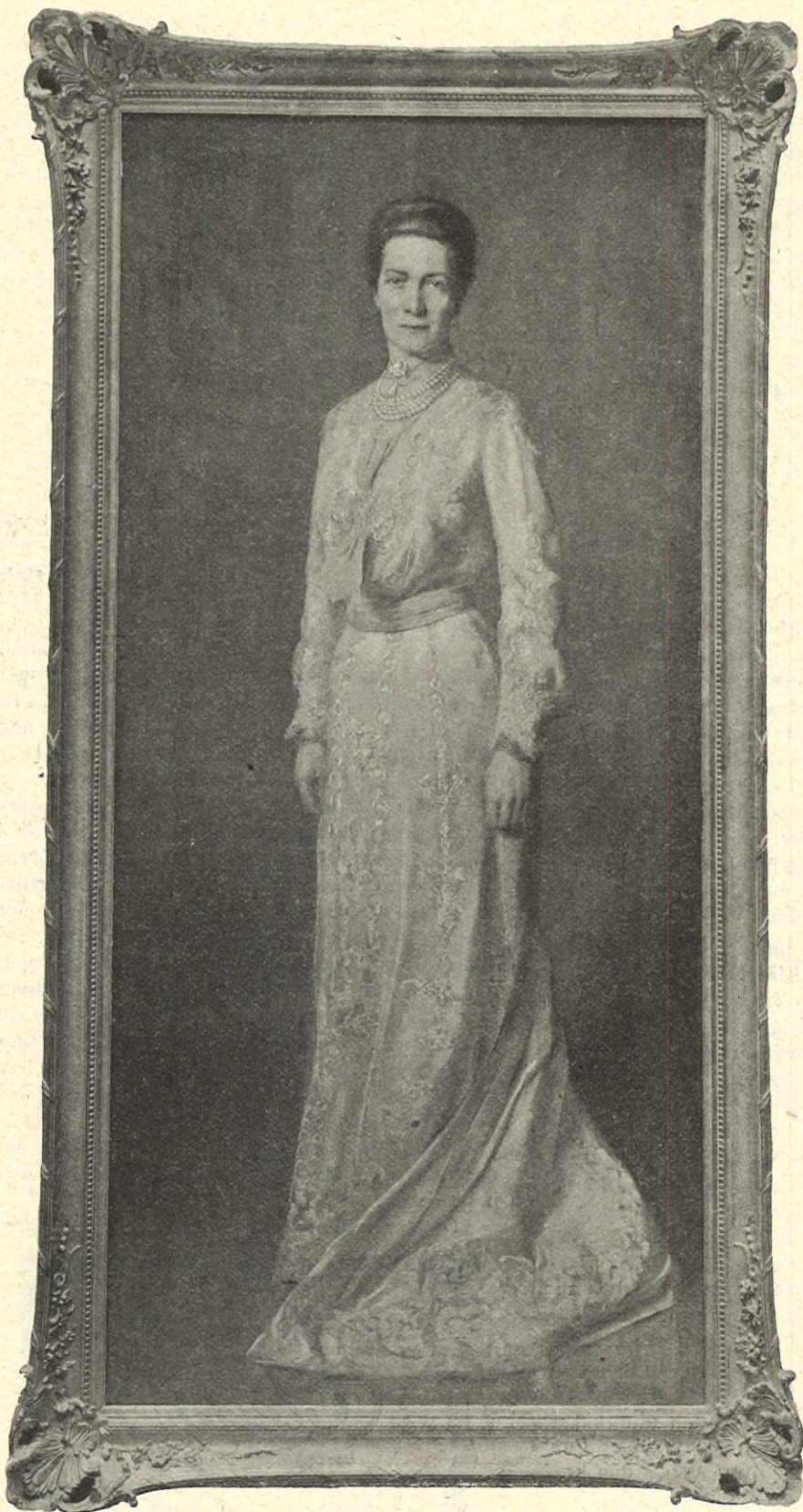
ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

LÖRDAGEN DEN 22 AUGUSTI 1903

N:R 34 (869)

H. K. H. KRONPRINSESSAN VICTORIA.
PORTRÄTT I OLJA AF OTTO PROFETER.

DET NYASTE PORTRÄTTET AF H. K. H. KRONPRINSESSAN.

ANATIONALMUSEUM utställes för närvarande ett utomordentligt vällyckadt porträtt i olja af kronprinsessan Victoria, måladt under hennes senaste vistelse i Karlsruhe af den framstående unge badensiske porträttmålaren Otto Profeter. Den charmanta bilden — som är utförd i kroppstorlek — väcker alla besökares lifligaste beundran genom den sjäfulla behandlingen af de ädla anletsdragen och händernas fina linjespel liksom genom dräktens nobla färgverkan. Med h. k. höghets medgifvande bringar Idun här invid en fotografisk reproduktion af det vackra konstverket, hvilket helt visst kan påräkna våra läsares synnerliga intresse.

MEDALJUTDELNING.

Brukets folk af herr »patronen» bjudits in i dag till fest. Hedra ville han de många, hvilka tjänat längst och bäst: Sju och trettio medaljer med sin konungs bild uppå Brukets trogna veteraner skulle i belöning få.

God och gammal plägsed ständigt hade följts i denna nejd,
Strejker kändes blott till namnet, så ock misstro, split och fejd.
Store gifvaren i höjden ej man glömt att kännas vid,
Hade ock sitt lynnes jämvikt, hjärtero och sinnesfrid.

Här förnöjsamheten bodde, idog hammar svängdes gladt,
Och emellan masugnslågor hördes månet muntert skratt.
Plikten, aldrig dock förgäten, var ej ett besvärligt band
Här i denna vrå af världen i berömdt järnbäraland.

I den stora herrgårdssalen skaran hade samlats re'n,
Högtidsklädd, i helgdagsstämning, sol i håg och blickar sken.
Mottog nu en efter annan af den ädle gifvarns hand,
Glad och stolt, sin kära penning med det blå och gula band.

En dock fattades i laget, fick i dag ej vara med,
Hade sedan några dagar slumrat in i dödens fred,
Kallats dit, där bästa lönen af den trogne tjänarn vinns,
Hvarest tidens vilsne främling ej af nattens skugga hinns.

I hans ställe liten dotter uti sorgdräkt priset tog,
Tackade så varmt för gåfvan, neg och under tårar log,
Slöt medaljen till sitt hjärta som en kär, förtrolig vän,
Såsom minne af en fader, hedrad uti dödens än.

Som ett moln kan ljuset skymma några korta ögonblick,
Så förstämning grep hvart sinne. Men herr prostens ordet fick,
Talte om, hur sorg och glädje växla här på jordens rund,
Talte om den sanna glädjen, byggd på evangeliis grund.

Vördig prosten, själf en prydnad, sin försam-
lings kärlek värd,
Ägnade åt husets herre se'n en vacker hyll-
ningsgård,
Nämnde, hur i dessa bygder städse man hvar-
ann förstått,
Hur de många falska läror aldrig där ett
insteg fått.

Snart i blomsterrika parken vid den fagra
älfvens våg
Folk af skilda samhällsklasser man i skön
förening såg.
Där till de belöntas ära bågarn klang. Men
nästa dag
Högg man i med friska krafter och med nya,
flinka tag.
FILIP TAMMELIN.

NÄR MAMMA ÄR TRÖTT.

DET AUDITORIUM, jag vid behandlingen af detta ämne skulle önska samla omkring mig, är så fåtaligt och så svåråtkomligt, att det är alldeles omöjligt att få det samladt. Jag ville nämligen vända mig till hemmets trägnaste och trognaste arbetare, de hustrur och mödrar, som dag ut och dag in, år ut och år in, gå i stilla och from tjänst inom hemmet, som för dem är ett helgadt område.

De äro kanske icke så punktliga på fester och nöjen, och de få nog ofta höra värdinnans litet spetsiga: »Ju längre på dagen, dess vackrare folk,» eller mannens: »Men, kära, är du då icke färdig än!» Icke heller äro de hvar mässa i kyrkan. Dels ha de icke tid, ty alla andra gå före dem i rättigheten att disponera sin tid, dels ha de mindre behof af att höra ord utifrån, ty ordet är så lefvande friskt i deras hjärta. Deras gudstjänst rättar sig ej alltid efter klocka och almanack, utan de gå dag och natt inför Herrans ögon, och det är väl också den bästa gudstjänsten.

I lydnad för sin mästars bud vilja de verka, medan dagen är, och de tänka med bafvan på den natt, som kommer, då de icke längre kunna verka — verka för man och barn, alla dem, som äro dem kära, och alla dem, för hvilka de äro stöd och tröst, hjälp och glädje. Anspråk på hjälp möta de med den finaste villighet att hjälpa, tacksamhet med den mest finkänsliga glädje att få hjälpa. Har du sett en sådan kvinna med solskensblicken strålande mot sin make, då förstår du Guds mening med att skapa mannen en hjälp, som är honom lik. Och har du sett henne i kretsen af sina barn, då förstår du, att den nation, som saknar sådana kvinnor, den är dömd att dö, men att den nation, som äger många sådana, den hör lifvet till för långliga tider, ty hennes lifsverk glider i välsignelse ned genom tiderna och växer i generationerna.

Men de äro så fåtaliga. Vore de icke det, så skulle det ej komma in så många skärande missljud i diskussionerna om kvinnans ställning i hem och samhälle, då skulle det ej finnas så mycken missaktning och afvoghet, misstro och missunnsamhet mot hennes kön, så mycken rädsla för att låta henne säga sitt ord öppet och verka på hvilka områden hon har lust.

Spridda äro de i vårt stora fädernesland från Ystad upp till Haparanda. Hur skulle man kunna leta upp dem i slott och kojor?

Svåråtkomliga äro de, när man har ett ord att säga dem, och det går ej heller att få detta ord fram till dem genom böcker och »blad».

De läsa nog, t. o. m. mycket. De ha ett bibliotek, kanske med många dussin band, kanske endast en liten hylla full, men de äro riktiga finsmakare med afseende på lektyr. Litet men godt, mena de. Icke skumma de ofta den efemära litteraturen, och en sådan liten penna som min, hur skulle den kunna tränga sig fram till dem?

Men de ha många vänner, och var viss, att alla verkligt bildade i deras omgivning stå dem mer eller mindre nära. Bland dessa är då en mängd, som ha godt om tid och därför också ha tålmod att bläddra i den litteratur, som är af efemär art. Det är i hopp att få en och annan läsare i denna i vårt land stora krets, jag skickar ut dessa rader, viss om att i så fall de skola nå en och annan af dem, de hufvudsakligen äro afsedda för.

Denna hemmets trogna vårdarinna skänker hela sitt jag åt sin make. Omkring sig har hon en stor barnskara, och åt denna ger hon sig helt. Har du sett, hur finkänsligt hon fostrar sina tjänare, och hur hon hjälper dem i deras göromål. Det se alla och beundra — utom hon själf och de.

Psykologerna tala om, att det kan bo flera jag i samma person. Hon är ett lefvande bevis på giltigheten af denna sats. Hon har den underbara förmågan att dela sig i flera delar, hvaraf hvar och en är det hela. Det vore intet under, om hon stode skeptisk gent emot matematiken, ty den är icke så strikt tillförlitlig i andens värld. Hon håller väl knappast före, att $2 + 2 = 5$, men om hon menar, att $1 + 1 + 1 \dots$ icke är mer än bara 1, så vore det intet under.

Men hon tänker på och lefver för alla andra, men icke för sig själf. Ingen af hennes kära kan be om en tjänst, som hon ej är villig att göra, vore det ock förenadt med stor möda och ansträngning nära nog öfver förmågan. I hvar stund vill hon låta sitt leende lysa upp omkring sig, om än hon känner, att det går kraft ut ifrån henne, och att den källa, hvarur den flödar, icke är obegränsadt gifvande. Då hon ger, är det, som om både evighet och oförgänglighet stode henne till buds. Då hon tar emot, är det, som om hvar smula vore en skatt.

Men evighet och oförgänglighet stå henne icke till buds. Det hjälper icke, att hvarken man eller barn vilja tro, att denna outtröttliga kvinna, som aldrig söker sitt, utan bara öser af sitt rika förråd, slutligen kan stå där utan något mer att gifva. Man är så van, att allt, hvad man själf ej har lust att göra, det gör hon åt en, att hvar sorg, man ej orkar bära, den bär hon, att hvar njutning, man ej orkar skaffa medel till själf, den ger hon genom att spara in en njutning för sig. Då händer väl, att en dag kommer, då hon känner sig så trött, så dödstrött. Är du en mycket nära och med goda ögon och med godt hjärta begåfvad vän, då ser du det — ser, att i helig enfald låter hon sin kraft förinna, utan att tänka på att den natt, hon fruktar, just därför kommer så mycket förr, ser, att här tappa hennes kära i blindhet och tanklöshet ett hjärteblod, som de ej förstå att skatta, förrän de själfva sakna den kraft, de så hänsynslöst exploaterat.

Som god vän går du till henne och säger till henne ungefär så här: »Du skulle hvila ett par tre veckor. Alla människor, som arbeta, ha semester. En stor, stark karl dundrar mot samhället, om han har mer än 8 eller 12 timmars arbetsdag. Hur lång är din?

Skolfolk — från småskolepilten till 70-års-magistern — njuta en legaliserad siesta på 4 månader om året, tjänstemän i allmänhet 4 veckor, t. o. m. en extra ordinarie bank- eller telefonfröken har åtminstone sina 14 dagars fritid. Hur långa ferier har du haft under tiden från den äldste gossens födelse-dag till hans konfirmation?»

Hon ler sitt milda leende och säger kanske så här: »Ja, det kan ju tyckas vara en lång arbetsdag, men för mig har den aldrig varit tung. Ljufvig och fylld af välsignelse har den varit. Jag vet icke, hur det kommer sig, att jag blifvit så här förbi. Det är väl det, att jag blifvit gammal.»

»Gammal,» svarar du, indignerad å hennes köns vägnar. »Några och 30 år är väl ingen ålder att tala om. Din man är flera år äldre än du, och han är i sina bästa år, och det är du ock. Nej, det är bara det, att du aldrig unnar dig någon ro. Hemma kan du aldrig hvila, ty du kan icke låta bli att sköta en del af din mans arbete och dina barns läxor och mycket af dina jungfrurs försummade göromål. Hvad en svensk genomsnittsjungfru har för begrepp om arbetsintensitet och arbetsaftal — det känna vi. Låt oss komma öfverens om, att hemma hvilar du aldrig. Du skulle resa hemifrån bara för att hvila ut riktigt grundligt.»

»Omöjligt,» svarar hon bestämdt. »Jag kan icke resa ifrån min man. Du kan icke tro, hvad han tycker det är svårt, när jag icke är hemma.»

»Jo, jo, det tror jag visst, men han reder sig nog ändå. Minns du icke, hur belåten han var den tiden, han låg i Marstrand, och då han var i Norge, för att nu icke tala om alla hans småresor. Och dessa tider har du alltid gått här hemma och knogat och sparat, för att han skulle kunna ha så mycket mer mynt i fickan.»

»Så du talar. Det är ju hans hvarenda slant, vi äga. Det lilla, jag hade med mig från hemmet, är slut för längesen, och nu är det ju han, som tjänar hvar öre. Men nog skulle han gärna ge mig reskassa. Det är det visst icke frågan om. Men...»

Så blir det tal om äldste gossen, som snart skall lämna hemmet, och dottern, som är i den farligaste åldern och ständigt behöfver mors ömma öga hvilande på sig, och pojkar, som ingen har tålmod med etc. Så är det inkok af arter m. m., syltning, saftning, inläggning och många andra viktiga saker, som äro som lika många små kedjor, som mamma icke vill befria sig från. Slutligen lyckas du lossa på den ena efter den andra, och bästa effekten gör det, när du föreställer henne, hur det ej alls vore för hennes egen skull bara, det vore önskvärdt, utan för det allmänna bästa.

Knappt har du lyckönskat dig till att segern är din, så slår hon ned alla dina förhoppningar.

»Det är alldeles omöjligt, min vän. Tänk

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarna.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

på pysen: Resa ifrån honom! Nej, tusen gånger nej!»

Det öfverstigliga hindret är en liten pilt eller flicka mellan 3 och 7 år. Lämna honom gör icke mor utan för nöds skull — och det skall ändå vara bitter nöd i den ålder, då han är mest utsatt för alla möjliga barnsjukdomar, för alla faror, som bero af våghalsighet och bristande herravälde öfver musklerna, då han är mest värnlös mot frestelser och därför behöfver sin mor som sköld mot all ondska i närheten. Det måste du gå in på: att resa ifrån pysen, det är omöjligt.

»Tag honom med!» säger du lamt, ty du tänker på, hvad hvila mor skulle få, om hon skulle passa pysen. Du ser dem båda på västkusten, mamma sammansjunkna af trötthet och pysen, som alls icke är trött, dinglande på broräckena, metande ytterst på ångbåtsbryggan, rutschande utför klippväggarna, hängande i toppen af ett träd. Mamma står där med de utpinade nerverna spända och, när faran är öfver, i ohejdbar skälfnung. Du ser mor och son i skogen eller i någon by, flyende för tjuvar, kor, baggar, ilska hundar, luffare och fulla karlar. Du tänker dig dem vid någon fashionabel badort, där allt är hygieniskt inrättadt och allmänna säkerheten god, men där mamma har så många fler bekymmer för toaletten och påläggas så många fler hand af alla de sysslolösa nyfikna intresse och konventionella fordringar.

Men det finns en terräng, som är som skapad för den trötta mamman och hennes outtröttliga telning. Låt mig beskriva den, och när du närmast träffar en trött, liten mamma, så skildra den för henne, och du skall se, att det går lättare att få henne till att taga sig ferier. En god gärning har du då gjort, ty du har räddat åt henne och hennes omgifning långa tider af glädje och hälsa, kraft och spänstighet.

Denna terräng är det så godt som sammanhängande flygsandsområde, som utbreder sig utefter norra och västra Mellaneuropa. Endast de tvänne franska provinserna Normandie och Bretagne afbryta det, där de som två kilar tränga sig tvärs igenom detsamma ut till hafvet. I Sverige ha vi ett dylikt landskap utefter Hallands och Skånes kuster, i Danmark utefter hela nordsjökusten samt flera af öarna.

Hafsbotten utanför denna sandiga strandremsa sluttar mycket sakta, och därför är hafvet, synnerligen grundt. På sina håll kan man utan fara promenera en half mil ut i hafvet utan att förlora fotfästet. Hafsbotten är alldeles lik sandfältet, och endast vattengränsen betecknar skillnaden mellan det, som hör hafvet till, och det, som hör fastlandet till. Inga slippriga stenar, ingen dyig och slemmig grön massa, som grumlar upp vattnet vid minsta rörelse, inga förrådiska pålar, stockar eller kvistar i vattnet.

En bred remsa är omtvistad besittning. Under flodtiden är den täckt af en glindrande vattenyta, men under ebbitid ligger den blott och bar. Då spatsera strandskator snattande omkring där och förnöja sig med musslor, maskar och annat byte, som vattnet lämnat åt sitt öde, när det långsamt drog sig tillbaka från den besittning, det hade eröfrat, men ej kunde behålla. Då åker människan i vagn eller på cykel fram, där hon några timmar förut badade och rodde.

Långsamt och utan våld sker denna vågor- nas fram- och återmarsch. Där kusten är klippig, är det helt annorlunda. Där måste man noga känna kartan och tiderna för ebb och flod för att ej riskera att af en bred skummande vattenmassa, som fyller en håla

eller ett sund, som under ebb ligger torrt, skiljas från fastlandet. Då får man se upp, så att man ej i flodmynningarna öfverraskas af ett par tre på hvarandra följande höga, fräsande vågor. Men på den långsluttande hafsbotten kryper floden långsamt upp, och den sista vågens slag är icke kraftigare, än att ett litet barn kan taga emot det, utan att vackla, äfven om det blåser hårdt. Först ett par meter från vattenbrynet är det så kraftigt, att man ej kan låta småttingarna brottas med vågorna på egen hand.

Denna strandbrädd är den mest idealiska terräng, man kan tänka sig för den mor, som ärligt vill hvila sig och tvinga sig bort från allt, som stör hennes nervers och tankars ro, men som ej kan förmå sig att skiljas från småttingarna.

För att ge en något fylligare föreställning om den, skall jag be att få beskriva Fanö Nordsöbad, därför att det har jag i friskaste minne. Många andra sandbadorter finnas som bekant. På nära håll ha vi Båstad, Engelholm, Falsterbo, Ystads saltsjöbad. Fanö ligger vid sydvästra hörnet af Danmark, skildt från fastlandet genom ett smalt sund, som är så grundt, att ångbåten, som sätter det i förbindelse med fastlandet, måste gå en lång krokväg mellan de båda mycket nära liggande platserna Esbjerg på Jylland och Nordby på Fanö.

Från Fanö löper utefter nordsjökusten en lång räcka låga öar ända ned till staden Helder i Holland. På många af dem äro hafsbad af första rang, på andra mera anspråkslösa. På Sylt ligger Westerland, besökt årligen af flera tusen människor. Längs stranden står en lång rad af badvagnar, hvori man åker ut i hafvet, när man vill ha sig ett bad. Vidare står där en otrolig mängd strandkorgar. En strandkorg är en bekväm hvilstol, bred och bastant och med en form, som visst är lånad af hvitplisters krona. Liksom ständare och pistill sitta väl skyddade för sol och regn och vind i den öfre läppens hvalf, sitter man skyddad i sin strandkorg. Man vänder den, som man finner lämpligast, och man pryder den med sitt lands flagga. Den gör ett utomordentligt festligt intryck, denna hvita strand, hvarpå en vimlande människoskara rör sig under ett böljande haf af små och stora flaggor i alla möjliga färger. Midt i denna människomassa är man fri som i öknen eller i urskogen, men man njuter af allt, hvad ett ordnadtt samhälle har att bjuda af komfort och personlig säkerhet.

Ett brokigt vimmel är det också i Norderney, Borkum, Scheveningen, Ostende m. fl. Lugnare är det i Zandwoort, Nordvyk, Kattwyk, Domburg m. fl.

Danmark har flera dylika badorter.

Fanö är icke stor. På 4 timmar går man från den norra ändan till den södra, och på en half från öst- till västkust. Dess inre är uppfyllt af klitter, d. v. s. höga kullar af sand. Dessa äro beväxta med styft, strått gräs, men på deras slutningar dofta timjan och andra kryddväxter, där lysa styfmorsviolen och flera andra små blomster fram. Här och där är den tunna mattan af växtlighet afskräpad, och en sandhåla har bildats, där man riktigt kan få gassa sig i solskenet. Hvarje kroppsdel kan få solbad utom hufvudet, som bör skyddas af ett svart parasoll eller en bred skärm på hatten.

En sådan sandhåla är en kär tillflyktsort för vår trötta mamma. Där ligger hon och halfslumrar, medan pilten har otroligt roligt bredvid henne. Hon behöfver icke vara ängslig för att han ger sig ut att rekognosera andra marker, så upptagen är han. Han gräf-

ver sig ned i sanden till knäna, till ma gen Han anlägger trädgårdar och fästningar. Han öser sanden och hittar på tusen lekar. Sanden är alldeles ren, så att han tar icke någon skada af att få den i mun eller ögon.

Mellan klitterna växer ett mjukt, ganska saftigt gräs, som fåren draga försorg om. Här och där finnas några nötkreatur, men de äro så få, att man snart har tagit reda på dem. I Sverige gå de lösa, men i utlandet äro alla kreatur tjudrade, hvilket är ofantligt angenämt för alla parter.

Lugn för att blifva skräm och ofredad af öfverlastade individer kan man också vara. Flertalet af de vuxna männen äro sjömän och ligga på långtur hela sommaren. Om de dricka och bråka, så sker det i främmande hamnar. I deras egna byar gå deras kvinnor flitiga och kunniga i både mans och kvinnas göra. De både så och bärga skörden, de sköta kreaturen och affärerna och täppan. De t. o. m. ringa folket samman till gudstjänst och spela orgel i kyrkan.

Det är något verkligen nervstärkande att se dessa trygga, starka kvinnor i deras duktiga arbete och med ett visst vemod öfver sig, ty tankarna vilja gärna följa fadern eller maken eller fästmannen därborta på främmande haf, men hand och öga äro väl disciplinerade och svika ej i sin gärning. Männen göra samma intryck af trygghet och styrka. Man får förtroende till dem, och jag har icke hört, att de svika det. Där vid västerhafvet mellan Skagen och Fanös sydspets, säga danskarna, bo deras intelligentaste och kraftigaste släkter.

Det är betagande härligt att i lugn och ro, ostörd af både människor och djur, få vandra på den mjuka gräsmattan mellan klitterna, medan bränningen dånar på andra sidan och stormen brusar fram öfver ens hufvud, men själf är man i lä för den. Några steg upp på klittens topp och det är knappt möjligt att stå emot dess våldsamhet, medan man njuter af att se ut öfver det mäktiga, skummande hafvet. Härligt är det också, när ingen storm brusar och allt är ljudlöst stilla.

I väster sträcker sig utanför klitterna en 2 mil lång sandig strand, barnens förlofvade land. Närmast klitterna är sanden lös och foten sjunker ned till vristen i den. Men längs hafvet är den hård, ty sandkornen packas tätt samman, när flodens böljor rulla fram öfver den.

En bättre promenadplats kan man näppe- ligen leta upp. Där springa de små barfota hela dagen, medan mamma sitter i sin strandkorg och tittar på, skyddad för sol och vind, lugn för sin pilt. Om liten tumlar omkull, gör det ingenting, ty ingen sten, ingen hvass kant finns att göra sig illa på. Han kan vara hur pigg och verksam som helst. Skada sig kan han näppeligen, och sysslolös är han ej en sekund. Följaktligen har han ej ett ögonblick tråkigt, och följaktligen är han det mest älskvärda barn, man kan se, och sköter sig själf hela dagen.

Hvad gör han då? Han gräver kanaler och dammar, bygger fästningar med vallgrafvar med riktigt vatten i, där han som jätte promenerar och leder anfall och försvar. En spade och en eller par flaggor höra till hans utstyrel för sejouren. Dylika finnas till salu i massa, hvart man kommer i utlandet. Han vadar ut för att låta vågorna plaska om benen. Han leker med sina små båtar i de dammar, som bildas vid ebbitiden i de något djupare delarna af stranden. I outtröttlig, oafbruten lek är han. Floden kommer och förstör dagens arbete, men med oförminskad

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

energi bättrar han på sitt verk eller gör om det från grunden.

Strålände äro barnen på sanden. Skiner solen, sätter man hatten djupt ned i pannan och magasinerar så mycket solvärme som möjligt. I mulna dagar är där nästan ännu skönare. Ett grått hvalf af tunga skyar spänner sitt tak öfver jorden. En oändligt mild och len luft ligger stilla öfver haf och sand. En oändligt mild och mjuk dager verkar njutning för ögat. Trollskt, underbart bryter plötsligt ljus fram genom molnen. Det är som en uppenbarelse från en ljusets värld. Endast ute på det vidöppna hafvet får man se skådespel sådana som där. Det är betagande härligt att följa färgspelet i denna i och för sig så ödsliga värld, som solen kan så förtrolla. Det är härligt att fylla sina lungor med den friska hafsbrisen.

Om baden vore mycket att säga, men utrymmet tillåter det ej, utan jag skall endast framställa ett och annat litet drag, som kan vara af intresse från den trötta mammans synpunkt. Hon får ha sin gosse med sig i en vagn, som af en häst drages ut ett stycke i vatnet. Vattnet håller sig dag efter dag vid ungefär samma temperatur. Äfven i stark storm kan man utan fara bada. Ensam är man med sin pilt, som nog till en början hissar och hojtar väl högt, ty vågorna äro kraftiga, men man kan då, om så behöfs, få tas med honom på det sätt, man såsom uppfostrare funnit passa en bäst, utan att af en del grannar få kommentarier, råd, förmaningar, kritik etc. — och det är ej litet att sätta värde på.

En serie af 10 bad är till den grad välgörande. Naturligtvis är det bättre att få fler, men den kan medhinnas på ett par tre veckor. Längre tid kan nog ingen förmå denna husmoder att taga sig ferier, skild från hemmet.

Hvad kostar en sådan badsejour? Ja, det kan växla inom mycket vida gränser. I de färnämsta hotellen, t. ex. i Norderney, Scheveningen, Ostende måste man beräkna 40 à 50 kronor om dagen. På de förnämsta hotellen i Fanö Nordsöbad tror jag det går till 10 à 25 kronor per dag. Inackordering kan fås till 2—6 kronor per dag i de enklare hotellen eller i privata familjer, om man känner till platsen eller har tur att träffa på ett godt pensionat eller en angenäm familj.

Vill man ekonomisera riktigt bra, kan man taga med sig ett spritkök och därpå koka kaffe, te, ägg, chokolad och mjölk. Smör, bröd och annat dylikt finns öfverallt att få. På sina håll är mjölken pasteuriserad, och då slipper man besvär att koka den.

I en villa eller en privat familj kan man då hyra ett eller par rum och äta ett eller två mål på hotell. Middag kan man på ett godt hotell få till 1,50 kr. för vuxen, hälften för barn under 10 år. De mål, man lagar på spritköket, öfverstiga ju ej i värde

dem, man äter i hemmet. För en fru med stort hushåll är det säkert ett riktigt nöje att servera ett par koppar kaffe eller te och att hålla i ordning en liten servis för två till morgon- och kvällsmål. Dessa på några korta stunder undanstökade helt mekaniska göromål fördela hemlängtan, och tekökets sakta susning är som ett svagt eko från köket därhemma.

När frågan kommer före i familjerådet, så komma naturligtvis en mängd invändningar att göras. Se här ett par exempel.

Kanske hela familjen ligger vid brunnar och bad om somrarna, och i så fall invändes, att mamma ju har det bästa tillfälle att sköta sig hvar år. Nej, förlåt, sommarnöjena bereda sällan husmor i en stor familj någon hvila, kanske snarare ökad arbete genom den besvärliga in- och utflyttningen, anpassning efter nya förhållanden, ändrad ekonomi och mycket annat därtill. Till detta kommer, att hvarenda medlem af familjen vill ha oinskränkt rätt att njuta sina ferier, och så faller bördan än tyngre än vanligt på den enda, som icke har någon rätt att ha ferier.

Så menar man, att det går icke för en gift kvinna att reda sig på egen hand. Hon är så van, att hennes man styr och ställer med allt för henne.

Det är en de allmänna föreställningarna behärskande fördom, att mannen omöjligt kan reda sig inom hemmet ensam och kvinnan ej utom detsamma. Invändningen, att denna kloka, lugna kvinna, som har daglig öfning att reda ut trassliga härfvor, att fatta ögonblickliga beslut, att göra tio saker på en gång och som förvärfvat sig ganska stor människokänedom, att hon skulle känna sig rädlös och bortkommen, är ett antagande, som faller på sin egen orimlighet.

Kommer hon ej att längta hem så intensivt, att hennes nervsystem förlorar i kraft mer, än det vinner?

Skulle hon, som är så hemma i själfbehärsknings svåra konst, och som alltid söker rätta sig förnuftigt efter förhållandena, skulle hon icke genomföra beslutet att hvila! Jo för visso, såvida ej hvilan kommer så sent, att fjädern redan har sprungit af, att trötthetsgränsen redan är uppnådd, så att hon förlorat herraväldet öfver sina nerver. Och mer än så. Inför hafvets oändliga majestät, inför en ödslig, men mäktig och storslagen natur skulle hennes känslor få ett djup, en värme och en glädje, som skulle mer än något annat hjälpa henne att genomföra sin föresats att skaffa sig fullkomlig hvila. En sådan hvilotid midt bland människor, men ändå i djupaste ensamhet skulle hon göra till en stilla stund med sin Gud, hvarur hon skulle gå både andligen och kroppsligen stärkt. Också där skulle hon taga mästaren till sin förebild och gå in i en ökenvandring, hvarunder hon lämnar världen och allt hvad till den hör för att så mycket bättre kunna lyss till rösten i hjärtats djup. Hvilken kraftkälla är icke detta: ensam med sin Gud.

Men hur går det med mannens och hemmets rätt, om hustrurna finna på att allt emellanåt taga sig ferier? Är då bandet mellan mor och son mera oupplösligt än mellan mor och far?

Mellan mor och far finns det ett umgänge, som är oberoende af tid och rum. Jag håller före, att det är nyttigt för dem att emellanåt pröfva detta umgänge, pröfva, om det är så, att »borta ur sinnet är borta ur minnet», eller om det är så, att borta ur sinnet är djupare in i minnet.

Människor, som hålla af hvarandra, borde allt ibland unna sig en tids skillsmässa för

att se, hur afståndet kastar ett hölje öfver mycket, som vi ej gärna se, men ett förskönnande och förklarande ljus öfver allt, hvad vi i glädje minnas. De skulle unna sig en skillsmässa allt ibland också för att kunna få njuta af återseendets fröjd. Vi kunna vara så vana vid att allting är väl bestäldt, att vi ej märka det och följaktligen ej värdera det vidare, förrän ett afbrott kommer och öppnar våra ögon.

Om någon af dem, som bruka ögna igenom äfven de små, obetydliga pennornas alster, haft tålmod att följa min ända hit och se'n träffar på en af dessa kvinnor, som ha Martas förmåga och Marias sinne, så beskrif dessa härliga hafsbad för henne. Förmå henne att pröfva, om det ej är så, att när mamma är trött, då skall hon grundligt hvila, och att denna hvila näppeligen kan i sällskap med ett så oskiljaktligt sällskap, som en hennes ättling mellan 3 och 7 år är för henne, njutas med snabbare och bättre resultat på något annat håll än vid sandbadorterna.

Men under tiden, som ligger emellan den dag, då jag först började tänka på den här saken, och den dag, som är, har jag kommit underfund med, att jag nedskrifvit ett påstående, som jag ångrar. Jag har sagt, att de äro fåtaliga, dessa kvinnor, som utan afbrott gå ett par tre decennier i hemmets gärning, utan att taga sig ferier. Ingen tänker på att ge dem ferier, men i regel drifvas de och drifva sig själfva öfver den yttersta trötthetsgränsen månet tialt af år för tidigt. Hvilken nationell kraftbesparing vore det ej, om de kunde förmås att hvila ut i tid, att hejda sig inför faran och ej vänta, tills olyckan är skedd.

J. Vr.

FRÅN MONT-PARNASSE OCH MONT-MARTRE. ATELIERINTERIÖRER AF EDVARD STJERNSTRÖM.

V.

HOS HARALD SÖRENSEN-RINGI.

Om jag, när jag för ungefär ett år sedan började denna serie skildringar från våra, sig här uppehållande landsmän artisters atelieer, hade velat följa någon viss rangordning, så är tämligen säkert att Harald Ringi ingalunda kommit att blifva den siste i serien.

Detta har emellertid ingalunda varit min afsikt, utan har jag skrifvit ned den alldeles som det passat sig. För öfrigt är det ju understundom så, att platsen som ultimus är en hedersplats! Dock, det egendomliga är att det just var Ringi, med hvilken jag hade tänkt börja. Han var den artist, som jag bäst kände, så väl som konstnär som personligen, i det att vår bekantskap går så långt tillbaka som till den tiden då R. ännu studerade vid Sundsvalls läroverk och de enda utslagen af hans konst utgjordes af karrikatytyr af lärare och kamrater!

Min önskan att få införlifva R. i samlingen här har emellertid alltjämt strandat på dennes obenägenhet för saken. Alla mina propos i den vägen hafva alltid bemötts med ett — »icke kan du ha något att skriva om mig, ce n'est pas la peine!»

Hvarpå han grundade denna sin motvilja är svårt att säga, om det var ett utslag af den ansåklöshet, som understundom karaktäriserar den verkliga förtjänsten, eller om det var en följd af misstro mot mig som skildrare. Min egenkärlek gör mig mest böjd för

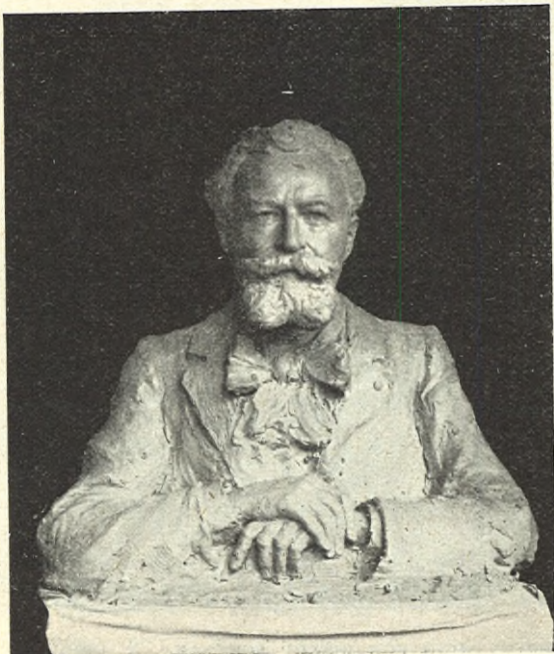

HARALD SÖRENSEN RINGI I SIN ATELIER I PARIS. ALBIN FOTO.

det första antagandet! Jag hade emellertid aldrig uppgifvit hoppet om att till sist lyckas genomdrifva min önskan.

Öppnades så årets salong, och sedan jag tagit del af Ringis inlägg å densamma beslöt jag göra ett sista försök. Min taktik var mycket diplomatisk, i det att jag i stället för att vända mig till artisten själf, sökte intressera hans fru för saken. Detta lyckades ock.

»Kom den och den dagen då och då, så lofvar jag att Harald skall vara i sin atelier och låta er taga en interiör af densamma

EDOUARD COLONNE. PORTRÄTTBYST AF SÖRENSEN RINGI.

samt lämna eder äskade upplysningar,» löd fruns ultimatum; och mycket riktigt, när mr Albin och jag en vacker majmorgon göra vår entré i atelieren, belägen långt borta å boulevard St. Jacques, strax i närheten af Bartholdis »Belfortlejon», finna vi allt i ordning, familjen samlad samt pappa ej allt för ovillig att för en gång själf posera! Och så togs kortet härofvän.

Jag hade velat här äfven kunna presentera fru Ringis bild, och en dylik plåt togs äfven, men den misslyckades och kan jag nu endast hänvisa till gruppen »Mor och son», som nästan med fotografisk noggrannhet återgifver hennes drag.

Och medan vi hafva bilden framför oss skyndar jag mig att vidfoga följande kommentarier.

Ringi själf, en ännu helt ung man med öppna intelligenta drag. Så väl till det yttre som till sättet finnes hos honom mycket som påminner om sjömannen. Dennes

otvungna lediga hållning och franka vinnande manér. Han har ock mycket riktigt under en tid af sin ungdom »seglat».

Så hafva vi sonen, den tvåårige Haakon, pappas trofasta sällskap och medhjälpare, som antingen själf modellerar eller står modell. Han skall just nu sitta för den där gruppen, som vi se på chevalén. En liten förtjusande genre ur »barnens och djurens lif». Tiden är nämligen inne för elefantens utfodring!

Här bredvid ha vi ett af Ringis tidigare, men i vårt tycke icke desto mindre bättre arbeten, en staty i marmor benämnd »Bönen». Det mjuka, lediga fallet af kåpan är mästerligt gjordt.

Uppe på etagären studier och afbildningar. I den rymliga atelieren finnes dessutom en hel mängd andra konstverk, men som dessa ej framträda å vår bild, anser jag mig böra förbigå dem. Jag vill endast påpeka en monumental Kristusbild, hvilken vi vilja hoppas en gång skall hafva sin plats i ett svenskt tempel; en staty benämnd »La Vague», en härlig kvinnokropp som gör sig ännu bättre till följe af sitt grannskap med en häxa af Macbethtyp, charmant äfven denna trots sin vidriga fulhet.

Alla dessa saker hafva på sin tid utställts på salongen här. Vidare genombläddra vi ett digert album med afbildningar af tidigare, redan sålda arbeten. En mera mångsidig konst än Ringis torde vara sällsynt påträffa. Han må välja hvilka motiv som helst, utförandet blir i alla händelser sådant, att åskådaren tror att genren i fråga just är hans bästa. Äfven den »stora skulpturen» är honom lika litet främmande som någon annan. Så hafva vi sett hans förslag så väl till Sture-

MOT FLUGOR!

FLUGPAPPER — äkta Tanglefoot — pr dubbelark 20 öre.
 FLUGPAPPER — franskt — pr ark 5 öre.
 FLUGFÅNGARE, pr st. 25 öre.
 FLUGSPÅN (Kvassia), pr kg. 60 öre.
 INSEKTS PULVER — äkta persiskt — i paket om 25 och 50 öre.
 INSEKTS PULVER SPRUTOR, pr st. 40 och 45 öre.

Dessutom särskildt för kreatur:
 Hjorthornsolja, Ryssolja (Björktjära), Kreolin, Kreolinsåpa, Lysol m. m.

Till de billigaste priser hos

Wilh. Becker,

Kongl. Hofleverantör, Stockholm.

Hufvudaffär: 5 Malmorgsgatan 5.

Filialer: 24 Stora Nygatan, 23 Götgatan.

som Engelbrektsmonumenten, af hvilka i synnerhet det senare tilltalade oss.

Harald Sörensen-Ringi, som hans fullständiga namn lyder, är född i Sundsvall 1872. Fadren, norrman, är anställd som ingenjör vid Tunadals stora sågverk.

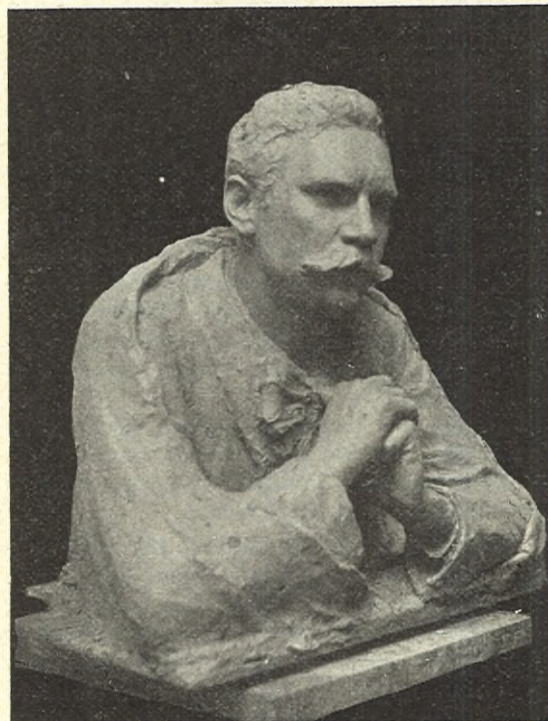
Efter elementära studier vid Sundsvalls allmänna läroverk kom Ringi till Stockholm i hvars tekniska skola han gått några år. Sina mera konsnärliga studier gjorde han hos Per Hasselberg, af hvars undervisning han tog del under trenne år. Med en lärare som Hasselberg och med anlag sådana som Ringis kunde resultatet endast blifva det bästa.

År 1896 kommer R. till Paris. Efter ett års arbete å académie Colarozzi samt specialstudier för Injalbert och andra framstående lärare börjar R. arbeta å egen atelier.

Redan på 1898 års salong utställer han den förut omnämnda »Bönen», då utförd i brons. På följande års — tager han pris för en stor staty i marmor »Natten», sedan inköpt af den norske konstläraren Ludvig Meyer. Och på alla följande salonger här, så väl de officiella som de mera speciella, har R. varit representerad.

Medlem af »Konstnärsförbundet» sedan lång tid tillbaka, har han äfven utställt åtskilliga af sina arbeten i hemlandet. Så exponerades på förbundets utställning förra året den porträttbyst af målaren Erik Norselius, af hvilken vi här lämna en afbildning.

Hemma i Sverige hafva dessutom hamnat en större grupp i marmor, en gripande bild ur de fattiges lif benämnd »Gif oss bröd» inköpt af grosshandlaren Braathen i Sundsvall, samt en mindre upplaga af »Natten», äfven

ERIK NORSELIUS. PORTRÄTTBYST AF SÖRENSEN RINGI.

den i marmor köpt af direktör Enhörning darsammastädes.

På årets salong i Paris utställde Ringi ej mindre än tvänne arbeten — jag anser mig böra nämna att de refuserades antal i år varit mera än vanligt stort. Det ena, gruppen »Mor och son», det andra en porträttbyst af den kände orkesteranföraren Edouard Colonne.

Båda dessa arbeten hafva rönt en smickrande uppmärksamhet. De franska tidningarne, som äro ytterst njugga på beröm, då det gäller utländska artister, hafva ej kunnat undgå att anställa en smickrande kritik, och t. o. m. Figaros Arsène Alexandre, en af de största finsmakarne, har konstaterat deras tillvaro och det är vackert så!

Äfven tyska och engelska tidningar hafva fördelaktigt omnämnt dessa arbeten, och bland andra har den ansedda »Weekly critical Review» ägnat »Mor och son» en hel lång spalt. Det är ock en liten förtjusande idyll, som helt säkert kommer att finna en mängd köpare.

Och Colones byst? Här har konstnären på ett alldeles särskildt sätt lyckats få fram det karaktäristiska i detta intressanta ansikte. Det är Colonne, precis sådan som vi sett honom anförande sin jätteorkester där uppe i

MOR OCH SON. GRUPP AF SÖRENSEN RINGI.

Châtelet. Det är redan en stor *trumpf* för en artist att få utföra ett porträtt af en så celebr storhet, men det blir en *trumpf*, när man lyckas göra det som Ringi här!

Gift sedan några år med fröken Ella Odhner, dotter till lamphandlanden C. Odhner i Stockholm, har han i detta äktenskap endast sonen Haakon, en liten rar pys, om hvilken jag redan talat. Den skulptör är verkligen att lyckönska som har ett par sådana modeller så nära till hands!

Familjen bor i samma egendom, där ateliern är belägen, och vid den efter intervjun följande frukosten »en famille» blef jag i tillfälle att blicka in i ett trefvet hem.

Trots det att Ringi här i Paris redan lyckats skaffa sig ett erkänt namn som artist och, som jag tror, äfven lyckats placera sina arbeten fördelaktigt, har han dock funderingar på att flytta hem till Sverige inom en ej allt för aflägsen framtid. Huru det är, så lever dock alltid kärleken till gamla Sverige kvar, en känsla särskildt intensiv hos oss norrländingar, skulle jag tro.

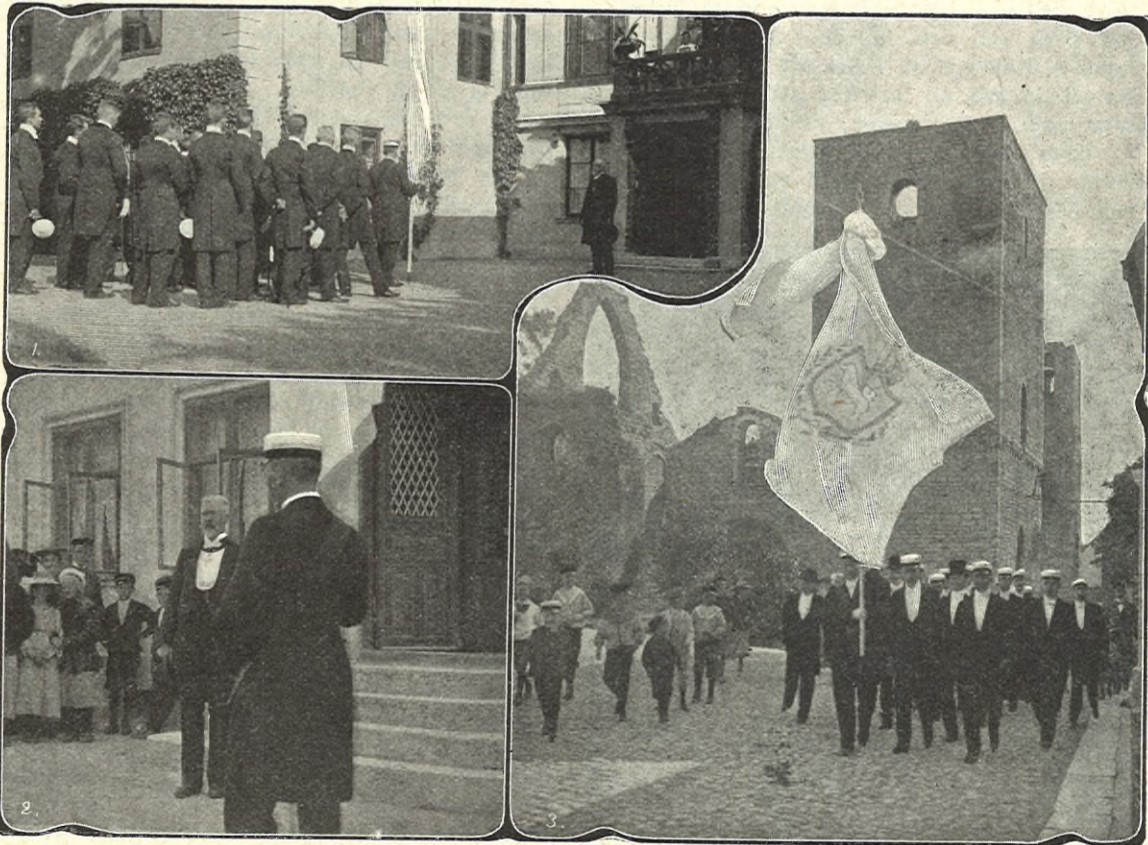
PROSTEN ELIAS LINELL I HVETLANDA HYLAS PÅ 90-ÅRS DAGEN. EMMA LINDGREN FOTO.

»Se jag har redan en tomt där ute vid 'Villorna' (en ångbåtsbrygga utefter Alnösundet), och det återstår blott att kasta upp ett litet 'chalet', så flytta vi hem» — förklarade Ringi med den älskvärda nonchalans, som är ett särdrag hos herrar artister — »detta skulle nog vara nyttigt för Haakon, som fast han är pigg och kry, dock är litet blek om nosen. Luxembourgparken är nog bra, men dess dammar och kastanjer är dock endast ett dåligt surrogat i jämförelse med Alnösundet och våra norrländska granar! Dessutom är det på tiden, att han börjar lära sig svenska.»

Jag anser mig ej behöfva orda vidare om Ringi som konstnär, då han därhemma redan

är tillräckligt känd och erkänd som sådan. Däremot skulle jag vilja vidröra ett af hans karaktärsdrag, så mycket vackrare som det ej är alltför vanligt!

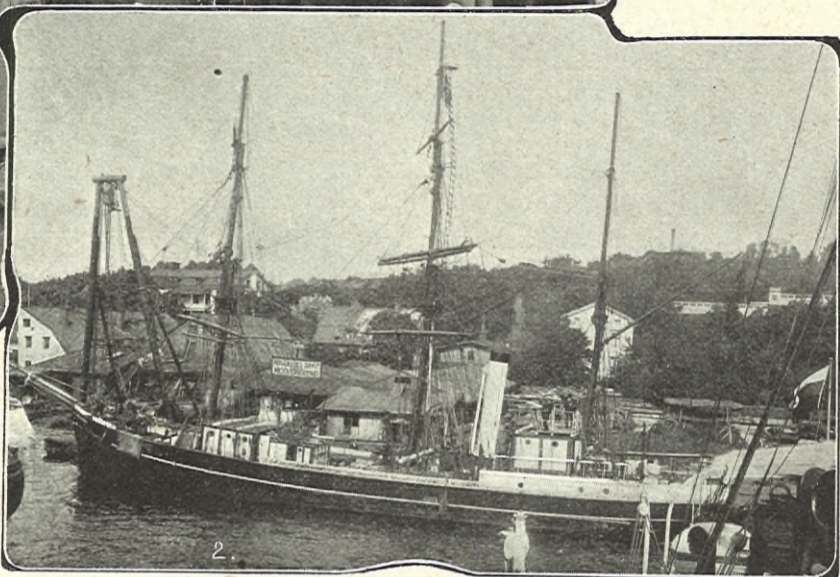
»Den svenska afundsjukan» är ju ett nationallyte, från hvilket artister måhända äro mindre fria än andra. Ringi skall man dock aldrig höra skatta åt denna svaghet. Gärna berömmar han, men anser han sig ej kunna detta, så tiger han med sitt omdöme. Detta i förening med en hjälpsamhet, understundom kanske för långt drifven, har skaffat honom stora sympatier ej blott inom kamratkretsen, utan bland hela kolonien här.

»GOTLANDS NATION» INVIGER SIN NYA FANA. 1. UPPVAKTNING FÖR BISKOP SCHÉEEL. 2. UPPVAKTNING FÖR LANDSHÖFDING WALL. 3. »UNDER DEN NYA FANAN». I BAKGRUNDEN S:T LARS OCH S:T DROTTENS RUINER. J. HÄGG FOTO.

SVENSKA SYDPOLSEXPEDITIONEN TILL ANTARCTICS UNDSÄTTNING. 1. GRUPPBILD AF EXPEDITIONENS LEDANDE MÅN. FRÅN VÅNSTER: D:R TORGERSRUUD, FRIH. KLINCKOWSTRÖM, KAPTEN GYLDÉN, LÖJTN. MENANDER, LÖJTN. BERGENDAHL. 2. »FRITHIOF» VID ROSENVIKS VARF, BEREDD TILL AFFÄRD. A. BLOMBERG FOTO.

merhaven stöter till expeditionen. Förste officer är reservunderlöjtnant Menander och andre officer reservunderlöjtnant Bergendahl. Läkare är dr Torgersruud, deltagare i flera arktiska expeditioner. Besättningen i öfrigt utgöres af 2 maskinister från flottan och 14 man.

*

200-ÅRS MINNET af den engelske reformatorns John Wesley födelse firades i Helsingborg af metodistepiskopalkyrkan i samband med dess 28:de årskonferens 11—17 dennes, hvilken bland deltagarne räknade ej mindre än 130 pastorer från skilda delar af vårt land och Finland.

Såsom mötets mest representativa personlighet torde räknas dess ordförande, biskop J. H. Vincent. Vår fotograf, som gjorde honom ett besök strax efter hans ankomst till Helsingborg å Hotel Continental, mottogs på det hjärtligaste af den äldre, anspråkslöse biskopen, som för sina år är förunderligt liflig och spänstig.

Han är född i Alabama 1832 och har under de sista fyra åren innehått högsta ledningen af metodistepiskopalkyrkan i Europa. Sedan den 15 sistlidne april har han så godt som oafbrutet befunnit sig på resande fot, därvid han bland annat ledt och presiderat vid konferenser i Bulgarien, Italien, Schweiz, Tyskland, Norge, Danmark och nu senast i Sverige.

Biskop Vincent, som är bosatt i Zürich, härstammar från en gammal fransk hugenottfamilj, som strax efter Bartholomeinattens färd flyktade från det af religiösa strider sönderlitna Frankrike till det stora landet bortom Atlanten, hvarifrån friheten vinkade.

UR DAGSKRÖNIKAN.

»FRITHIOF» OCH DESS BESÄTTNING. I måndags afgick från Stockholm, under stort deltagande från den vetenskapliga världen, ja, vi kunna tryggt säga hela vår allmänhet, det från Norge inköpta hvalfångstfartyget »Frithiof», förande ombord den undsättningsexpedition, som i de södra polarregionerna skall anställa efterforskningar efter den Nordenskjöldska expeditionen ombord på »Antarctic», om hvars öde man hyser farhågor.

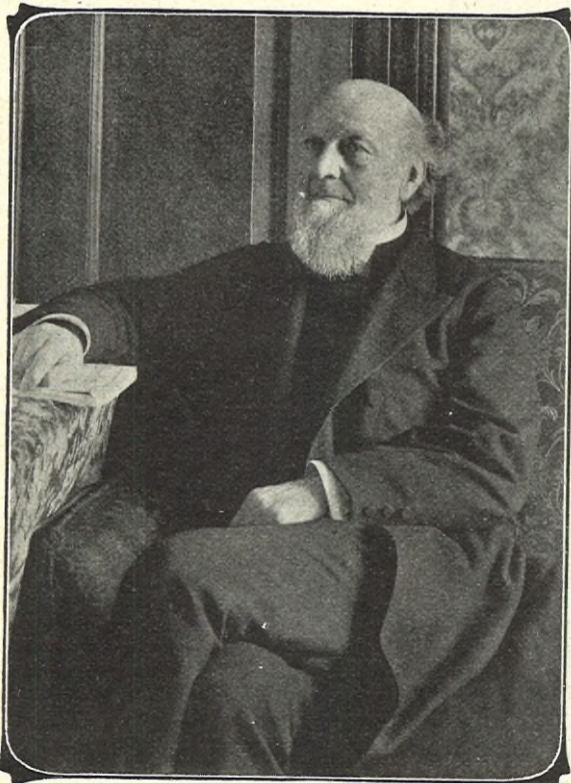
Det är nu icke mindre än tre expeditioner, som ungefär samtidigt skynda till Nordenskjöld's undsättning. En utgår från Argentina ombord

på korvetten »Uruguay». Vidare är det en fransk expedition, som gör resan ombord på det för ändamålet särskildt byggda fartyget »Français», och som vid sidan af efterforskningarna kommer att bedriva vetenskapliga arbeten.

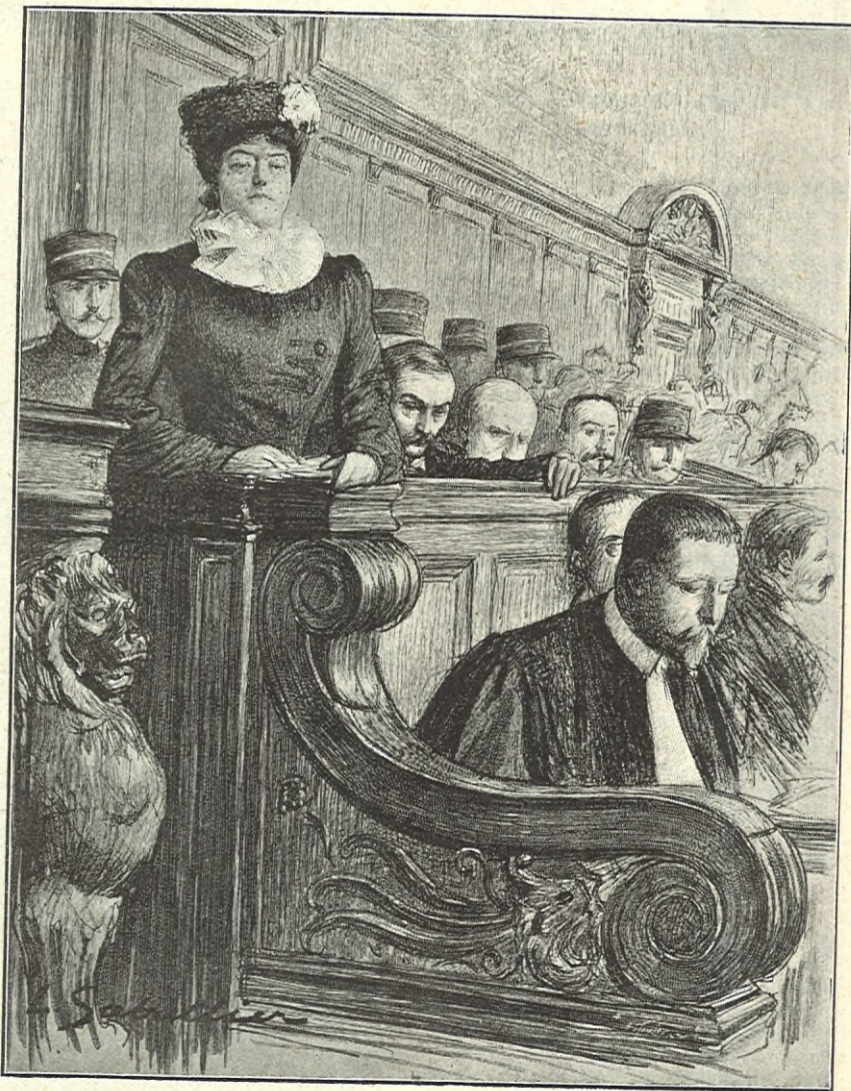
I godt samförstånd med dessa har den svenska expeditionen utrustats. Den svenska expeditionen har till enda uppgift att utforska den Nordenskjöldska expeditionens öde. När de nödställda blifvit bragta ombord på »Frithiof» eller när man vunnit visshet om deras förölyckande, återvänder expeditionen utan dröjsmål till hemlandet. Vetenskaperna ha endast en representant ombord på »Frithiof», zoologen, docenten Klinckowström, och han måste nöja sig med att drifva sina forskningar, utan att »Frithiof's» färd och planen för densamma rubbas.

Expeditionen chef är kaptenen i flottan O. Gylden. Kapten Gylden är icke obevandrad på polarresornas område. Han har redan vid ett föregående tillfälle fört fartyg i isregionerna, nämligen »Antarctic» — just det fartyg, han nu skall söka — under 1901 års gradmätningsexpedition till Spetsbergen.

Vid sin sida har kapten Gylden som sekond löjtn. i flottan A. Blom, som, äfven han, var ombord på »Antarctic» 1901, men hvilken tyvärr ej återfinnes på vår gruppbild, då han först i Bre-

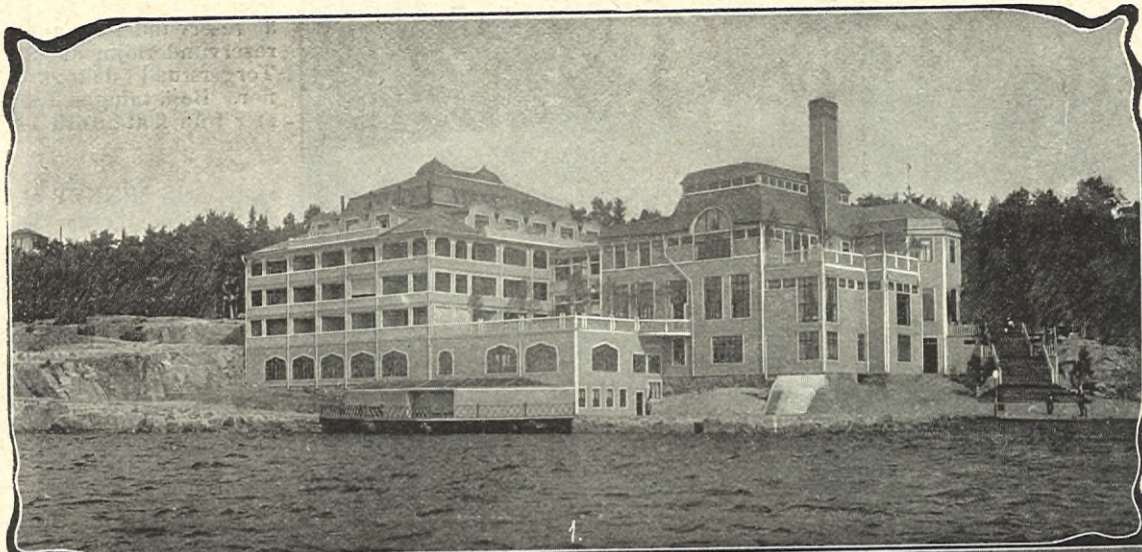

BISKOP J. H. VINCENT. ALFRED B. NILSON FOTO.

MADAME HUMBERT INFÖR DOMSTOLEN I PARIS. FRÅN VÅNSTER TILL HÖGER: M:ME HUMBERT, FRÉDÉRIC HUMBERT, EMILE OCH ROMAIN DAURIGNAC OCH, I FÖRGRUNDEN, FÖRSVARSAADVOKATEN LABORI.

FÖRSAMLINGSHERDEN HYLLAS. En anslående hyllning ägnades f. d. kontraktsprosten, kyrkoherden i Hvetlanda, Wexiö stift, fil. jubeldoktorn Elias Linell på hans nittio-åriga födelsedag den 30 sisl. juli. Då han är senior bland sitt stifts prästerskap och i landet blott en präst räknar flera lefnadsår än han samt nära ett halft sekel lefvat och verkat som kyrkoherde i samma församling, var det naturligt, att mångas tankar den dagen skulle valfärda till herdetjället, där

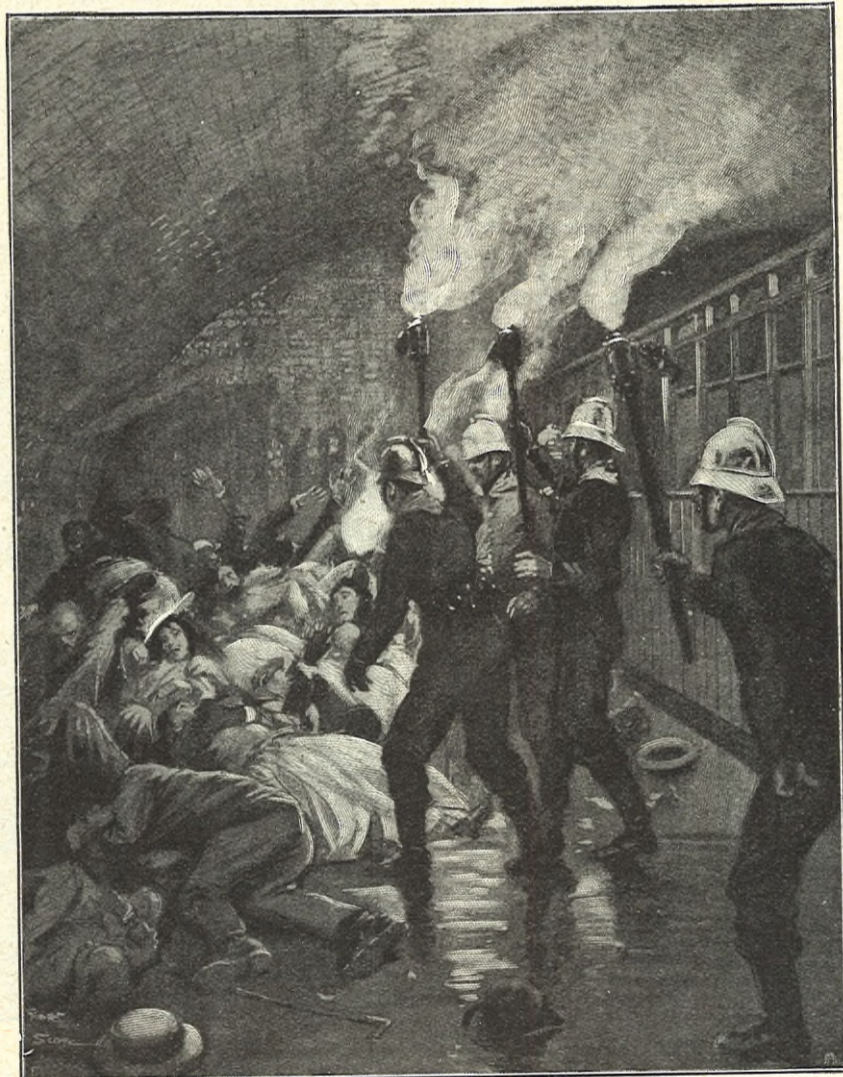
Engström, född Molander, en af Sveriges praktiserande kvinnliga läkare m. fl. Den har tillverkats af Nordiska kompaniet under fru Thyra Grafströms värenommerade ledning. Förutom nationens medlemmar — de, som under sommaren tillbragt ferierna i hembygden — hade till faninvigningens högtidliga ögonblick tillstädeskommit länets främste män och — själfallet — anhöriga och vänner till den lilla gutniska studentflocken. Omedelbart efter fanöfver-

DET NYA »RINDÖBADEN». J. HERTZBERG FOTO.

den vördade åldringen nu njuter sitt »otium cum dignitate». Att sympatierna voro allmänna från församlingens sida, visade också den till flere hundratal uppgående skara af församlingsbor af alla åldrar och stånd, som vid 12-tiden nämnda dag samlats framför hans bostad för att bringa honom sin hyllning. I toner tolkades de, sina lyror hade några strängt och flera tal höllos. A socknens vägnar talade härads höfdingen greve H. von Schwerin, kyrkoherden Linnér i Korsberga frambar hälsningen från häradets prästerskap. En vacker lagerkrans med konstnärligt dekorerade och med grekisk inskription försedda band överlämnades åt den vördade jubeldoktorn genom pastor Alfr. Carlsson. Slutligen tågade skolbarnen förbi trappan, där jubilaren stod, och det var gripande att se, huru barndomen strödde blommor för ålderdomens fot. Med en själsförmögenheternas spänstighet, som torde vara få nittioåringar förunnad, framlade prosten Linell de känslor, hvilka fyllde hans hjärta, och frambar sitt tack till alla. Telegram ankommo under dagens lopp från när och fjärran.

GOTLÄNDINGARNES NYA FANA. Gotlands i Uppsala studerande nation har i dagarne som gåfva fått mottaga en dyrbar nationalfana, skänkt af hembygdens befolkning. Fanan som överlämnades i Visby af länets nye landshöfding Wall, har tillkommit på initiativ af en kommitté, bestående af Visby stads mest representativa damer, bland hvilka märkas landshöfdingskan Cedercrantz, borgmästarinnan Maria Een, fru Selma af Ekenstam, född Hanngren, fru Sigrid

DEN STORA OLYCKSHÄNDELSEN PÅ STADSBANAN I PARIS. MAN FINNER LIKEN AF DE OMKOMNE VID COURONNES-STATIONEN.

1. ANSTALTEN FRÅN SJÖSIDAN. 2. HALLEN I HOTELLET. 3. SOCIETETS-SALONGEN.

lämnandet uppvaktade nationen i deras bostäder med tal och sång biskop v. Schéele, landshöfding Wall och borgmästare C. Een. Den nya fanan är sydd på kyp-radt cremefärgadt siden. Skölden är svensklätt siden med de gutniska emblemen — lammet med segerfanan — i silkesbroderi och ek och lagerkransar nedtill i gröna färger.

DET NYA RINDÖBADEN. Den natursköna Rindön, belägen strax invid Vaxholm utanför Stockholm och sedan gammalt bekant som brunns- och badort, har under vinterns och vårens lopp undergått betydande, i dagarne fullt avslutade omdaningar, hvarigenom »Rindöbadet» nu presenterar sig som en tidsenlig och i allo förstklassig badort. På den otroligt korta tiden af omkring ett halft år har här efter arkitekten greve Sigge Cronstedts ritning uppförts ett originellt, väldigt byggnadskomplex, inrymmande hotell-, restaurang- och badetablissemang, hvarifrån vi i dag meddela några bilder.

Etablissemangent består egentligen af två skilda byggnader, kommunicerande medels en öppen terrass och verandor. Närmast ångbåtsbryggan ligger societetshuset, som äfven inrymmer restaurangen, medan den bortre byggnaden användes till hotell, hvarjämte badafdelningen äfven där är belägen.

Vid rondan genom lokalerna inträda vi först i restaurations- och societetshusets stora förhall, hallen i matt gult och ljusst blågrönt. Där-

ifrån leda dörrar in till det i grönt och ljusbrunt hållna kaféet med dess trefliga möblemang i mörk mahogny. Till höger från hallen leder en dörr in till de bågiga matsalarna, den ena för hotellets gäster, den andra för tillfälliga besökande, bågiga stora, ljusa och luftiga samt utmärkande sig för en mycket smakfull dekorerad i lilas, hvitt och grönt.

Gå vi så en trappa upp, lägga vi där strax märke till den rymliga societetssalongen, hållen i orangegult, med sin stora öppna spis och sina bekväma möbler. Från den strax utanför salongen löpande verandan har man den vackraste och vidsträcktaste utsikt öfver Norra Vaxholmsfjärden med fästningen och staden, Tynningön och Ramsösund samt stora segelleden. Näst intill societetssalongen ligga det eleganta läs- och skrifrummet och biljardrummet där bredvid.

Från societetshusets andra våning kommer man genom en förbindande passage in i hotellets första våning. Man träder direkt in i en stor hall, som sträcker sig genom trenne våningar och är försedd med rikligt öfverljus. Hallen är dekorerad i matt gul färg och möblerad med bekväma korgmöbler. Längs väggarna löpa balkonger, hvarifrån dörrar leda in till gästrummen. Hotellet innehåller ett 50-tal resanderum. I bottenvåningen äro inrymda lokaler för Kneippbad, varmbad och flera andra badformer.

Därjämte har det gamla brunnshuset ombyggt och utvidgats samt rymmer nu en hotellafdelning om ett 30-tal rum och dessutom en vattenfabrik för tillverkning af Rindöbadens bekanta järnvatten och järnarsenikvatten m. m. Äfven brunnssalongen är här inrymd. Här utskänkes det hälsobringande vattnet åt kurgästerna, och här hålles äfven gudstjänst hvarje söndag och dessutom fyra gånger i veckan af kyrkoherde Evers. Badortens läkare är dr W. Lindroth och underläkare dr W. Waller.

Det helas nitiske skapare och verkställande direktör är notarien i kammarkollegium J. L. Hedén.

*

DE SENASTE VECKORNAS HÄNDELSER I PARIS ha varit i särskildt hög grad ägnade att draga världens blickar till den alltid så uppmärksammade världsmetropolen. Dag från dag ha vi ju alla med löjeblandad spänning följt de pikanta redogörelserna från domstolsförhandlingarna med den mångomtalade millionsvindlerskan madame Humbert och hennes värda manliga medhjälpare, och den bild från domstolsskranket, som Idun i dag efter Frankrikes förnämsta illustrerade tidning meddelar, torde därför icke sakna sitt intresse.

Den förfärliga katastrofen i den elektriska underjordsbanan i Paris har ej mindre låtit tala om sig. Genom några vagnars själfantändning blefvo därvid, som bekant, nära ett hundratal olyckliga offer för en fruktansvärd bråddöd. Vårt dagsnummer bringar äfven af denna tilldragelse en talande bild.

GULDMEDALJ

har vid industriutställningen i Helsingborg tilldelats Iduns Kungl. Hofboktryckeri för grafisk konst, framstående bok- och illustrationstryck samt litografi och kemigrafiska reproduktioner — alltså för alster från alla dess olika officiner. Därjämte anse vi det förtjäna nämnas, att hr R. Widing, sedan många år anställd å Iduns litografiska anstalt, och från hvars hand bl. a. den utmärkta reproduktionen af Carl Larssons »Titt-ut» utgått, af utställningsjuryn tillerkänts särskildt s. k. medarbetarediplom för framstående yrkesskicklighet.

Vi kunna samtidigt meddela, att nyssnämnda reproduktion »Titt-ut» och en annan liknande, just till Helsingborgsutställningens öppnande färdigblifven litografi, kallad »Bränningar», där väckt synnerlig uppmärksamhet. Den senare, som är dubbelt så stor som »Titt-ut», och till hvilken hr Widing äfven utfört originalet i olja, utsläppes i handeln först instundande höst, hvarom vi då komma att närmare meddela.

LARS AUGUST AHLGREN.

FEMTIO ÅR

fyllde den 18 dennes en genom mångsidigheten af sin begåfning och litterära verksamhet inom vida kretsar af vårt land känd och högt skattad publicist, medarbetaren i Nya Dagligt Allehanda redaktör *Lars August Ahlgren*.

Född i Hvittinge församling af Västmanlands län, ägnade sig Ahlgren, efter avslutade akademiska studier, till en början åt landsortspressen. Så var han redaktör af Södra Dalarne Tidning 1882—83 och af Eskilstuna-Posten 1883—88. Följande år gjorde han sitt inträde i hufvudstadsjournalistiken som redaktionssekreterare i Börstidningen, hvilken post han dock snart nog lämnade för att mera helt ägna sin penna åt den ofvannämnda stora dagliga aftontidning, hvars redaktion han alltsedan — med ett kortare afbrott för en ny redaktörssejour i Eskilstuna — tillhört och ännu tillhör.

Otaliga äro de artiklar, som den flitige och talangfulle tidningsmannen under dessa år strött omkring sig. Isynnerhet har han gjort sig bemärkt som en grundlig kännare af vår kraftigt uppbloomstrande inhemska industri, hvilken han under talrika besök vid framstående verk och anläggningar i alla delar af vårt land på ett lika sakrikt som underhållande sätt skildrat. I godt minne äro också hans korrespondenser från flere stora utställningar, såsom Stockholmsutställningen 1897, Parisutställningen 1900 m. fl., och i färgrika resebref från eget och främmande land har han dokumenterat sig som en skarpsynt iakttagare af lif och natur under skilda breddgrader. Äfven i bokform har han samlat en del af dessa sina kultur- och naturbilder.

Med allt erkännande åt denna solida publicistiska gärning — hvem vet, om det dock icke till sist är de fantasiens lätta lekar, med hvilka *humoristen* Ahlgren utfyllt sina och våra »lediga stunder», som förskaffat honom de flesta och tacksammaste vännerna! Visst är, att mången »krönika» af *Scavola* eller *Papirus* nått en popularitet bland familjekretsens *samtliga* medlemmar, som den allra gedignaste industriartikel eller det aktuella resebref aldrig kunnat påräkna!

Och sådan journalisten är, sådan äfven människan! En lödig sammangjutning af gedigna karaktärssegenskaper med ett solskensglittrande humör. Många och trofasta äro därför de vän-

ner, »Lars August» — äfven som privatperson — förvärfvat, och den enkla hyllningsfest, till hvilken ett antal af dessa samlats på 50-årsdagen, präglades af den öfvertygelsens värme, som endast strömmar från hjärtegrunden.

PÅ CYCLE I NORGE.

III.

DET VAR sannerligen tungt att lämna Molde. Visserligen gick ju vår färd mot de lockande snöfjällen på andra sidan vattnet, men det är inte alltid verkligheten motsvarar drömmen, snön är aldrig så hvit på nära håll som sedd i fjärran. Men Molde har öfverträffat våra drömmar.

Vi undveko den långa sjöresan rundt Aalesund och cyklade i stället, 1000 meter i höjden och utför igen, öfver en af dessa bergiga landttungor, som Norges västkust är så rik på, och ifrån Söholt började vi vår dagsresa på Storfjorden och Sunelvsfjorden alltjämt åt söder och veke mot aftonen rakt åt öster in i Geirangerfjorden.

Långsamt glider ångaren fram mellan de fullt lodräta fjällväggarna, som på sina ställen nå 1700 meter, och där forsarne stupa utför med fullkomligt skönjbart mellanrum från fjällväggen. I dristiga formationer står denna fjord framför alla andra på Norges kuster, och de lämna fritt spelrum för fantasin, dessa bizarra massor, af hvilka man kan få fullt af sagofigurer, stelnade i en evig sömn.

Våldsamma snö- och stenskrud drifva hvarje år sitt förödande verk här, men ändå ser man högt uppe i luften säterstugor, som för våra ögon se ut att ha litet eller intet fäste, och det sägs oss, att det är riktigt bra bete där, om också både kreatur och barn ofta måste tjudras, för att man ej skall riskera att helt plötsligt se dem försvinna i djupet. Också ett lif!

Strax innan vår färd ändas, passera vi »de syv söstre», sju lätta, fina forsar som i bredd dansa ner för fjället, och hvar och en ter sig som en slöja af skiraste silfverväf. Lika vild och mäktig är fjorden ända till sin botten, där fjällen stå i en tät ring, och där ligger Merak med brusande älfvar, som föra ett öronsprängande oväsen. Nu i kvällen med några sparsamma solstrålar, som banat sig väg trots alla hinder, ter sig taflan storartad, men jag ryser vid tanken på en vinter här, instängd mellan dessa himmelhöga väggar, med fjorden som enda vägen ut i världen. Ty den beryktade väganläggning, som härifrån tar oss öfver fjället, är nog föga farbar om vintern. Inte förrän i början af juli var den klar i år. Fågelvägen från fjorden och till fjällets topp är endast 5 km. och på denna fjällvägg 1038 meter i höjden är byggd en 17 km. lång zig-zagväg. Det är ett imponerande arbete, som slukat tiotal år och hundratusentals kr.

Då vi trafvat denna väg på 4 timmar och ändå nyttjat alla ginvägar, som voro möjliga utan fara för lif och lemmar, voro vi midt i snö och is. »Djupvandet» vid »Djupvasshytten» låg isbetäckt, snöbräerna gingo ända ner till väggkanten, jökeln sken ljusgrön i solen, och det var bistert kallt däruppe — åtminstone för den som var klädd i lätt cykeldräkt. Fyra tyskar, klädda i päls, som vi mötte åkande, tycktes vara nöjda med temperaturen. Och när vi väl sutto på cykeln, hade vi den mest bitande motvind, som bokstaffigen höll på att kasta oss ur sadeln. Det var en förkänning af vinter och nordan midt i juli.

HYLINS

Violtvål 612

HYLINS

Liljekonvaljedoft

Och i det luftstreckt lefva vi nu några dagar, då vi styra kosan in mot Jotunfjällen och ta oss en titt på Stryns vand, som ligger där djupt, djupt nere mellan skyhöga toppar helt täckta med snö. Det liknar ett öga under en jättes hvälfda panna och isiga hjässa. Miltals ingenting annat än snö och istäckta fjällvatten.

Vi hade lämnat våra cyklar vid Grotlid och tagit skjuts, för att spara vår stackars lekamen för en svår strapats. Men lättjan är alla olyckors moder. Hästarne, vi fått, voro båda halta, och körsvennerne omkring 10 år. Vi uthärdade med stoiskt mod denna sorgmarsch i den kalla natten, men då den ena hästen stupade i en backe, togo vi vårt parti och promenerade undergifvet sista halfva milen i svartan natt. Klockan 12, efter att ha använt 5 timmar på 28 km., hamnade vi utanför ett nyinredt litet hotell. Där var alldeles öfverfullt. Man hade måst lägga obekanta i samma rum, och sofforna i salongen voro upptagna.

Jag misstänker starkt, att det var vår färgrika beskrifning på våra utståndna lidanden och ännu mer på det skamlösa handlingssättet af konkurrenten på andra sidan fjället, som gjorde värden vek om hjärtat, så vek, att han körde upp tjänstflickorna ur deras sängar och gaf oss deras rum i »drengstuen». Men den lugnande försäkran att skjutspojkarne, som sofvit på loftet till hvilket trappan mynade ut i vårt näste, blifvit nerkörda, och att sängarna fejats, togo vi vårt rike i besittning. Dörren hade visserligen ej lås, utan stängdes med ett snöre genom dörren, hvilket sedan virades om en spik, inslagen i väggen, men det låg en gris på vakt i förstugan, och rundt om gingo hästar och kor, så vi ansågo oss väl bevarade. Att sömnen ändå flydde vårt läger berodde på andra mycket naturliga orsaker. Men äfventyr måste man ju ha.

Vi hälsade morgonen med hänryckning och morgonen hälsade oss med sol och lockande skimmer i jätteögat. Men vi stodo lockelsen emot. Vi nöjde oss med denna glimt af »paradisets have», då vi fingo veta, att fjällen voro omtöcknade och barometern föll. Med friska hästar vände vi åter till Grotlid och sadlade där våra egna springare. Så var man åter en oberoende varelse.

Och nu går det utför. Tolf mil jämn, behaglig sluttning, goda vägar och godt väder, hvad mer kan då en cyklist begära! Vi hade fått nog af is och snö för en stund och kände oss glada, då Otta, den väldiga älfven hvars färd vi följt ända sen dess skapelse ur Snöbräna vid Djupvandet, började skölja skogklädda åsar och bördiga trakter, där gårdarnes rikedom på gamla skåp och underliga ting förråder att vi åter hamnat i den benådade Gudbrandsdalen. Fjällen äro ännu mäktiga, men de stolta snötinnarne aflägsna sig allt mer och skimra snart som hvita moln i fjärran. Otta följer oss i vattenrika forsar

och stilla flöden, tills nere vid Fossheim, där Lomms urgamla kyrka står, den från sin dal och Bövra från sin flyter ut i Ottavand, som delas i två underligt olikfärgade band af dessa skilda flöden. Lomm och Vaage äro härliga trakter af Gudbrandsdalen, genomflödade af detta 45 km. långa vatten med vackra stränder, där stora gårdar ligga högt uppe på sluttningarna i grönska och välmåga med skogklädda åsar till skydd bakom, och under hela färden har man bakom sig i nordväst, där strändernas linjer löpa samman, toppar af Jotunfjällen, som en mur. Den taflan är bedårande.

Men allt har ett slut, och då vi fara öfver bron vid Vaage kyrka, se vi den sista skymten af vattnet och snöfjällen. Snart äro vi nere i dalen, där Otta nu åter dansar fram med ett underligt grönt vatten, dalföret blir trångt och vägen går delvis under öfverhängande klippor. Det är i det sista en viss ödslighet, som kommer en att studsas, när man plötsligt rullar in på Ottas lifliga station, med dess flaggprydda hotell i flertal. Här är utgångs- och ändpunkten för turistleden i denna del af Norge. Vi hamna i en järnvägsakupé och därmed är spänstigheten slut. Den sista gnistan ägnas Björnsons profil i fjället, men då vi girigt beskådat denna naturens hyllning åt Norges store son, slumra vi in i hvar sitt hörn och drömma om snö och sol, om fors och fjäll.

GERDA FAHLROTH.

SORGENS HEMLIGHET.

»OM LIFVET blir rikast i sorg eller glädje?» upprepade hon, och de stora, allvarsamma ögonen sågo på honom — lugnt, tankfullt, pröfvande. »I sorg, Folke. Åh, det är lif, mera lefvande lif med mera verklig sanning i än någon ytlig glädje på jorden kan gifva — förutom den att försaka för andra. Men det är också ett slags sorg.»

Hon stod framför honom i en tunn, hvit, höghalsad klädning, besatt med spetsar. Det mörka lilla hufvudet var obetäckt, silkessjalen hade glidit ned från hjässan och låg lös öfver hennes axlar. Det hvilade en egendomlig tjustning öfver den smidiga, mjuka, välväxta gestalten i dess enkla, tätt åtsmygande dräkt, något kvinnligt lugnt och osökt, något värdigt och enkelt.

Sommarljum och blå var kvällen, vattenytan framför dem glindrade i månskenet och silfverpoppeln stod som en brud i det magiska ljuset. Långt bakom dem låg terrassen med sina kulörta lyktor, sitt sorl af människoröster och skratt, sitt klingande af glas och koppar, sina raketer, hvilka då och då fräsande stego upp i natten — all sin oro och sitt brus. Det var sommarens sista trädgårdsfest. Men omkring dem var hvila och tystnad.

Han älskade henne, och därför hade han fört henne med sig dit bort till ensamhet och stillhet. Han ville äntligen en gång få se hennes verkliga jag, som han anade gömdt bakom ladyns afmätta, vänliga, intresserade sätt, som utan blick eller ord dock tydligt bjöd sitt »tio steg från lifvet». Det där jaget, han glimtat ibland längst inne i de stora ögonen, som, när hon satt tyst för sig själf, så bedröfvadt kunde se på människorna. Och där han nu stod och såg på detta kvinnliga, ljufva lilla ansikte, hvars hy var så fin och mjäll, såg hur blodet sjönk och steg och steg och sjönk, allt efter som känslorna skiftade — då kände han med ens, hur hon lät sin

själ tala till honom, hur hon blef sann — blef sådan hon innerst var — fin och ödmjuk och god. Det låg något så allvarligt och varmt, så stillsamt i hennes röst och väsen, där hon satt framför honom på trädgårdssoffan med armbågen stödd mot bordet och med hakan lutad i handen, med blicken följande månstrålarnes väg öfver vattenytan.

Åh, hon var härlig, hon var härlig! Härligast då, när hennes ögon, mörka och djupa af tankar, mötte hans! Det var nästan högtidligt ljufvigt att stå där och se på henne, medan hennes själ talade — och talade till honom.

»Sorg — åh, jag tycker inte, att jag lefver där borta i denna skrattande, flirtande hop, där talets klang är fattigt och tomt, där blickarne älska och läpparne ljuga, medan hjärtana hata och bedraga. Åh, ni Folke, sorg är lif, emedan lif är sorg. Man vet inte hvad lif är, förr än man varit i sorg, och man vet ej hvad glädje är, förr än ens hjärta sargas af smärtans stål.»

»Det var underliga ord, Brita. Vill ni ge mig edra tankar — hur lärde ni er dem?»

»Hur jag lärde dem? . . . Ja, det skall jag säga er — om jag kan. Ser ni, ord äro egentligen så utsägligt fattiga.»

Hon smålog litet och strök bort en mörk hårslinga ur pannan. Åh, den där ringen på fingret — hvad den glittrade af guld i månskenet!

»Jo,» fortsatte hon. »Det var en gång för några år sedan — jag var en ung, oefaren flicka med hufvudet fullt af poesi och vackra tankar om lif och död och glädje och sorg och kärlek. Jag minns hur jag grät öfver Axel och Maria, led med Byron och »stirrade i nattsvart mörker» med Goethe och trodde för öfrigt att jag visste hvad lefvande lif var, ty — ty . . . ja, jag älskade en man. Jag älskade honom.» Stämman blef litet lägre och hon sade orden långsamt — som med en smekning. »Och jag skulle bli hans hustru, han hade bedt mig därom.»

Hon vände ansiktet ut emot sjön med ett blygt uttryck i ögonen, och han såg, hur en skär rodnad färgade panna och kinder.

»Ser ni, Folke, jag var mycket lycklig, jag trodde så helt och fullt, så orubbligt fast på honom . . . Som ni kanske vet, var far affärsman, det kom till en kris i penningvärlden vid den tiden, fars förmögenhet låg bunden i några nya grufbolag, som nyss startat, hur det nu kom sig, kan jag inte rätt klargöra för er, men i alla fall så blef det trassel med de där aktierna, bolagen gingo omkull — och vi förlorade nästan allt hvad vi ägde. Det var mer än far kunde bära . . . Åh, Folke — hon knäppte hårdt tillsammans händerna och drog ett djupt andedrag — »det var jag, som hörde skottet inne ifrån fars rum, och det var jag, som fann honom framstupa öfver sitt skrifbord med krossad tinning. — Tror ni, att det var sorg?»

Och så blef mor sjuk af allt detta förfärliga, innan kvällen satt jag vid hennes sjukbädd. Min bror, som läste på läkarexamen i Uppsala kom hem, men han hade ej ett ögonblicks tid för mig — fordringsägare bestormade honom, far var död, och Georg hade ej ens en aning om vår ekonomiska ställning. Hittills hade jag ju ej haft tid för mig själf, men under denna första, långa, hemska vakenatt vid mors sida gjorde min själ endast ett — den ropade efter honom, som jag trodde skulle bli vårt stöd, vår tröst och vår hjälp. Jag hade ännu inte börjat sörja far — hur underligt det än låter, Folke, men det hade varit så många omstörtningar på endast två dygn, att jag ingenting annat kunde göra än

BILLIGAST I SVERIGE

sälja vi **1:ma Svensk Nickel & Nysilfver** till privatpersoner. Vår priskurant erhålles gratis från våra ombud eller direkt från oss. Driftiga agenter antagas på alla platser efter korrespondens med **Nordiska Fabriks- & Handels-Magasinet, Stockholm.**

längta efter, se till Eskil som till mitt fäste och mitt stöd — hungra efter att få gråta hos honom.

Det var just en sådan här natt, den jag vakade hos mor då. Åh, så jag längtade efter dagningen — då skulle Eskil komma!

Men han kom icke. I dess ställe lämnade bror Georg mig ett bref, som hade kommit dagen förut, men i villervallan ej då lämnats fram. Och det var från honom — han åter-sände min ring, »emedan,» som han skref, »han icke var mig värd och fruktade att ej kunna bereda mig ett hem, som vore mig passande.»

Jag räckte brevet till Georg utan ett ord. »Usling!» var hans omdöme. »Du får icke sörja, Brita, sannerligen, han är icke värd det. Det har väl hviskats om, att du ej längre är den rika guldfisken, han trodde dig vara, och då anser han bäst att taga sin Matts ur skolan!»

Det var nog så. Han är gift nu med en mycket rik flicka... men i alla fall, ser ni, Folke, så kommer jag aldrig att glömma det jag kände, när jag stod där framför min bror och hörde domen öfver all min ljusa lycka. Då först förstod jag verkligen hvad som händt, insåg, att far var död och att jag...

Vet ni, det kom för mig så märkvärdigt klart och starkt — här har du nu sorgen, nu skall du pröfva och se om allt det vackra, skalderna sjunga om den, är sanning, nu ser du den in i hvitögat, se nu efter, hurudan den är, håller sorgen verkligen profvet? Är det lif i den?

Och vet ni, Folke, att jag blef plötsligt midt i min djupa smärta glad. Sorgen var något, detta var lif! Nu, hvem är du Brita? Nu gäller det något! Och sorgen bar, sorgen lyfte, sorgen böjde ned — åh, så den böjde ned och slog, men Folke, Folke, den reste upp också. På ett annat sätt. Att lida är att lefva, och lefva rikt. Jag förstod och kände, att när en själ kan sörja så, är hon en fik af evigheten själf. Jag som mycket, mycket närmare Gud i den sorgens glädje än förut i den glada glädjen.

Förstår ni mig, Folke?»

Men Folke svarade icke, och Brita märkte ej hans tystnad. Nästan drömmande fortfor hon:

»Jag har tänkt ibland, att, när helst det kommer ett slag, som ger vår så kallade lycka en stöt, borde vi egentligen glädjas. Sorgen renar, förädlar, fördjupar. Vi äro ju så underligt skapade, att vår ur evigheten födda själ klarast förnimmer detta i lidandets stunder. Åh, sorgens hemlighet är stor. Ni skall inte bli bitter, Folke, om den kommer till er, ty den fostrar oss och gör oss goda, sanna, redliga, den för oss till högre rymder än dem dit glädjen förmår lyfta oss!»

Hon reste sig upp och räckte honom sin hvita hand. »Farväl, Folke, och tack,» sade hon dröjande. »Gud vare med er...»

Kanske ämnade hon säga något mer, men då han vände sig ifrån henne, inåt parken, och då hon såg, hur blek han var, gick hon tyst och snabbt gångstigen fram, upp emot gården. Och mellan träden skymtade den hvita gestalten fram i manskenet, till dess den försvann i mörkret.

»Sorgens hemlighet är stor!» sade den ensamme mannen tyst. Ensam var han med den hemligheten under en tigande värld af stjärnor.

ERVOR.

VILLOSPÅR. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF MOLL.

(FORTS. FR. FÖREG. N:R.)

UTAN att stiga upp, serverade sig Elsa af det doftande kaffet. Kaffe på sängen — det hade hon inte fått, se'n hon var liten. Hon var riktigt hungrig och det hembakta hvetebrödet smakade utmärkt.

Då hon satt ifrån sig den tömda koppen, sjönk hon välbehagligt tillbaka mot kuddarne. Björkvedsbrasan sorlade i kakelugnen och spridde i halfmörkret ett fladdrande sken i taket och på de blåhvita tapeterna. Det lilla rummet med dess ljusa, smakfulla möblering såg så gladt och vänligt ut, hon själf var uthvilad, glad och tillfredsställd.

Bara det, att examen var öfver! Att få hvila i ett hem, som öppnats för henne, som hon fick anse som sitt eget — var det inte härligt? Och först och sist — att veta, det någon där nere väntade på henne — längtade efter henne — höll henne kär — det var det härligaste af alltsammans!

*

Julen var öfver och det nya året kommet. Trettondagsafton sutto doktor Hagen, Elsa och Ivar i biblioteket vid brasan efter middagen; mamsell Hanna var på besök hos en bekant i staden.

Ivar serverade kaffet och räckte Elsa hennes kopp, där hon satt hopkrupen i en bekväm länstol vid kakelugnen.

»Åh, hvad jag blifvit lat! Du passar ständigt upp på mig, Ivar, och skämmer bort mig gräsligt. Jag är redan så förvekligad, att jag med en viss fasa motser att på nytt börja arbeta.»

»Du ska inte arbeta mer. Du ska bara hvila dig, bli kry och duktig.» Han tog hennes hufvud mellan sina händer och såg henne i ögonen. »Och sedan skall du bli min lilla hustru!»

Hon log. »Ja — men —»

»Men! — Är det inte nog! Du förskräckliga tös!»

»Minns du inte våra studieplaner, Ivar? Och hvilka ärans och ryktbarhetens luftsloft jag byggde åt både dig och mig.»

»Jo, jag minns. Då trodde jag att du skulle lämna mig långt bakom dig. Men nu skall det bli annat af. Du skall inte behöfva vänta för länge på mig, Elsa; jag skall inte spela eller sjunga en ton på hela termin.»

»Hör farbror,» sade Elsa leende till doktorn, där han gick fram och åter på mattan, med cigarren mellan läpparne.

Han skrattade och gick fram till dem, skakande på hufvudet.

»Litar inte farbror på sin son?»

»Jo, men nu lofvar han mer än han kan hålla. Han är entusiastisk; det hör ungdomen till.» Han klappade Ivar på axeln. »Det är en snäll pojke jag har, du Elsa. Mycket snällare än hans far var i sin ungdom.» Och det for en ovanlig skugga öfver hans ansikte.

Elsa såg på honom.

»Ivar är inte lik sin far till utseendet,» sade hon efter en stund.

»Han liknar sin mor,» genmälte doktorn kort och såg ofrivilligt på det porträtt i kroppstorlek af fru Agnes Hagen, som, måladt i olja, hängde på väggen framför dem.

Elsa betraktade det tankfullt som mången gång för. Egentligen var det icke något intressant ansikte. Men det var skönt. Ett ljust hår föll i yfvida lockar kring ett barnsligt rundadt anlete med små, fint mejslade drag. De stora, blå ögonen blickade med ett förvånadt uttryck mot åskådaren och den lilla munnen var något öppen, hakan vek och rund, den blottade halsen idealiskt formad. En förtjusande uppenbarelse; men betraktade man detta ansikte litet närmare, varseblef man, att den lilla munnen hade en retlig, missnöjd dragning, att de stora förvånade barnaögonen blickade kallt och själlöst, att det glimtade något hårdt i dess blåa djup; och denna släta, hvita panna tydde icke på intellektuell begåfning.

Det var nästan med ovilja Elsa vände bort sin blick. Ivar hade ärf moderns barnsliga, blonda utseende. Men hvarje drag i hans ansikte talade om intelligens och godt hjärta; ögonen voro mörkare och djupare.

»Hur gammal var mamma då porträttet togs?» frågade Ivar.

»Tjugufem år. Fem år innan hon dog.»

»Farbror var helt ung, när farbror gifte sig,» förmodade Elsa.

»Ja,» sade han leende, »förskräckligt ung. Och

jag är inte så gammal än, fastän jag tycker mig bli flera år äldre, hvar gång du kallar mig farbror.»

Elsa skrattade. »Hvad skall jag då säga? Svärfar?»

»Nej, för tusan. Säg Torsten och du — eller hur, Ivar?»

»Jo visst, det är mycket trefligare,» tyckte Ivar förtjust.

Glad var han, att fadern och hans fästmö kommo så godt öfverens. Och det var Ivars idé, att Elsa som tänkt inackordera sig i någon familj på landet under vårterminen, för att riktigt hvila ut, i stället skulle stanna i hans hem. Doktorn gick genast in på förslaget; bara inte Elsa skulle finna det för dystert och ledsamt.

Och Elsa beslöt sig för att stanna i Ivars hem vintern ut. Själf skulle han åter till Uppsala i slutet af januari.

Sista kvällen stodo de tillsammans vid salongs fönstret, seende ut öfver den stilla neijden; manskenet gnistrade öfver den blåhvita snön. — Ivar suckade.

»Det blir förfärligt att lämna dig, Elsa! Följ mig dit opp och res tillbaka om ett par dagar? Jag kan inte lämna dig.» Han lutade sin kind mot hennes hufvud, under det han, halft förtviflad, sade detta.

»Hur kan du vara så barnslig, du store gosse? Om en månad kommer jag och hälsar på dig, då träffas vi ju åter.»

»Det är ju en hel evighet dit.»

»En evighet på några veckor, ja!»

En hel flod af ljus strömmade in genom biblioteksdörren, som öppnades af doktorn.

»Stå ni i manskenet och svärma? Då är väl jag tämligen öfverflödig.»

»Ivar är så bedröfvad, därför att han skall resa,» sade hon, i det hon gick fram i rummet; Ivar följde efter med armen om hennes lif.

»Hör du, Ivar, jag tror inte jag en enda gång i dag sett er åtskiljda,» gäckades doktorn, betraktande dem med ett leende. »Du är alldeles för smeksam, min gosse; Elsa är mycket måttlig i den vägen, tycker jag mig märkt.»

Hon kände, att hon rodnade, och Ivar svarade: »Du har alldeles glömt, hur det var då du var kär, pappa.»

»Spela något, Ivar,» bad Elsa.

»För sista gången» — med en suck gick han till pianinot. — Idel vemodig musik! I hans utförande var skickligheten parad med innerlighet; tonerna gingo till åhörarnes hjärtan.

»Den är hänförande vacker,» sade doktorn, när de sista tonerna förklingat af »När dagen gryr» af Teilman.

»Ja, och Ivar spelar den så fint,» svarade Elsa.

Det låg något af moderlig stolthet i ton och blick.

*

Hälften af februari månad var gången.

Skymningen sänkte sig öfver Elsas rum. Hon skref till Ivar; han klagade öfver hennes brefs korthet, men då hon nu kommit till brefarkets fjärde sida, hade hon intet mer att skriva; så var det ständigt. Sedan blef det endast några få slutord och hälsningar.

Då hon slutat, gick hon fram till kakelugnen där den nästan utbrunna brasan glödde. Tankfull stirrade hon på glöden, som med ett sakta rasslande ljud föll tillsammans. Torsten hade strax efter middagen hämtats på sjukbesök och det var vid honom hennes tankar dröjde. Hurudan hade hans äktenskap varit, manne? Ytterst sällan berörde han det med ett ord. Hon mindes, hur han en gång, under ett samtal om äktenskap i allmänhet, bittert utbrustit: »Lyckliga äktenskap! Det sägs, att sådana finnas; jag tviflar därpå.»

Försänt i sina funderingar stod hon, tills glöden var falnad, hon stängde spjället, kännande sig helt dyster till mods i det ödsliga, mörka rummet. Långtande efter sällskap gick hon ned i våningen. Mörkt i biblioteket, i salongen likaså, men en ljusstrimma trängde ut genom matsalsdörren. Hon gick dit in. Mamsell Hanna satt vid bordet under lampan, sysselsatt med att rifva mandel till följande dags småbrödsbak, och mottog Elsa med ett fryntligt leende.

»Det var snällt af Elsa att komma hit; sitt nu hos mig.»

Elsa gjorde så. »Jag blef helt dyster till mods däruppe i min ensamhet, kände mig nästan mörkrädd. Finns här inga spöken,» sporde hon skämtsam.

Hanna skakade på hufvudet. »Inte har jag varnat några. Men Agnes, Torstens fru, var alltid rädd för öfra våningen och tyckte den var mörk och dyster.»

»Hon var visst mycket barnslig,» undrade Elsa.

»Barnslig — åh, jag vet just inte det. Men nog var hon som ett barn i många fall. Hon hade ett mycket underligt lynne.»

»Lefde de — Torsten och hon — inte lyckligt tillsammans?»

Hanna suckade.

I början var det nog så bra, men — ack, stackars Torsten hade det svårt många gånger. Han höll mycket af henne, det var så förfärligt hett först — men då hon dog, tror jag inte, att hans sorg var så stor. Ja — det är skamligt att tala illa om den, som inte kan försvara sig, men till Elsa kan jag väl säga sanningen. — Ser Elsa, att hon precis förbittrade Torstens lif. Det går väl an att lefva tillsammans med människor, som då och då bryta ut i häftighet och vrede — sådant går ju snart öfver och allt blir lugnt och godt igen. Men hon var sådan, att ständigt ondgjorde hon sig öfver något. Var det inte mannen, var det tjänarne eller gossen. Sista åren stannade inte tjänstefolket mer än ett par månader i stöten. Hon var så obillig och nyckfull, så alldeles omöjlig att tillfredsställa. Sista tiden rådde hon nog inte för sina underligheter, ty då var hon mycket sjuk. Stackars, lilla Agnes! Hennes lynne var svårt, men ingen hade någonsin tvingat henne att tygla det, ty hennes uppfostran var mycket försummad; vid trettio år var hon ett okunnigt, bortskämdt barn. Hon tyckte om vackra kläder och dyrbara smycken, kunde halfva dagar stå framför spegeln för att se hur det eller det klädde henne, och då den ena festligheten aflöste den andra, var hon belåten. Räkningarna, som kommo från modister och sömmerskor, voro sådana, att man kunde baxna. Om då Torsten sade ett ord, att det var mycket pengar hon gaf ut, fick hon anfall af gråt och hufvudvärk, skrek, så att det ljud genom hela huset, stängde sedan in sig i sin boudoir och visade sig inte på hela dagen för honom. — Men jag får säga, att Torsten verkligen fördrog allt med ett märkvärdigt tålmod. De första åren skar det ihop emellanåt, men sedan såg det ut, som han förstätt, hur fruktöslöst det var att säga emot henne. Och jag minns väl många gånger, då vi sutto till bords — hon grälade då ständigt — hur han sade: »Agnes lilla!» och såg på henne, med en blick som bad om att hon skulle lugna sig. Men hvad hjälpte det! Det blef bara värre. Då ryckte han på axlarne och såg så förtviflad ut, som om han tänkt: jag ger det på båten alltihop! Och så plågade hon honom med opphörliga förebråelser, att han inte tyckte om henne, att han var kall, elak, kärlekslös och Gud vet hvad. Svartsjuk var hon också. Många gånger då han var borta, skickade hon efter honom; han skulle komma hem, genast. Då han kom, ville hon rakt ingenting, svarade knappt, när han talade till henne. En gång — han var då i Stockholm — tvingade hon mig att telegrafera efter honom — hon gaf mig ingen ro förr. Han reste

genast med nattåget och kom hem klockan sex på morgonen. Då han kom, vaknade hon, och kan Elsa tänka, att hon då rusade ut i hans rum, stormgrälade för att han väckt henne; han visste ju, att hon icke tålde att någon var i rummet bredvid, så lätt som hon sof. Det var mottagandet han fick. — Herre Gud, det var en bedröflig tid!

Det var tyst i rummet ett par minuter. Snöstormen hven omkring knutarne med ett stönande ljud. Elsa satt med armbågen mot bordet, handen under kinden; lamplyset flödade öfver hennes mörka hufvud, under det ögonen mekaniskt följde Hannas flinka fingrar. Hon kände sig till mods, som då hon var liten och hörde sagor berättas.

Hanna började åter. — »Till slut blef hon så sjuk, så sjuk. Hon fick kräfta i levern ett halft år innan hon dog. Plågorna voro väl inte så svåra, men för henne, som var så rädd för all kroppslig smärta, föreföllo de förfärliga. Hon var så rädd för att dö, så förtviflad öfver att sjukdomen vanställde henne, och blef alldeles utom sig af sorg, då hennes hy blef alldeles gul. Jag minns, hur hon draperade sin spetsjal omkring hufvudet, hur hon frunderade på, hvilka färger som klädde henne, hur hon plågade sig själf med allehanda onödiga bekymmer. — »Hjälp mig du,» sade hon till Torsten, »du är läkare, du måste kunna hjälpa mig.» — Han visste ju alltför väl, hur maktlös all hjälp var härvidlag; men jag vet inte hur många läkare han ändock rådfrågade i sin förtviflan. Men ju längre det led mot slutet, dess mera trött och likgiltig för allt blef hon; de sista dagarna var hon utan medvetande. — Stackars lilla Agnes!»

Hanna torkade bort ett par tårar. — Klockan i salongen slog åtta och jungfrun kom in med tebrickan.

(Forts.)

KUNGL. TEATERN har åter öppnat sina portar för en ny säsong. Reportoaren har från början gjorts mycket omväxlande, hvilket ju särskildt är till fromma för de många resande, som vid denna tidpunkt besöka hufvudstaden. Början gjordes i onsdags med »Hugenotterna», som på torsdagen efterföljdes af »Simson och Delila», på fredagen af »Figaros bröllop» o. s. v. Hvad kommande nyheter beträffar står allt fortfarande främsta intresset fäst vid Wagners »Siegfried», som dock ej tros bli färdig förrän till våren och då

antagligen med hr Nyblom i titelpartiet. Den första nyheten torde bli Tschairowskys på flere af utlandets operascener med stort bifall gifna opera »Eugen Onegin» med hr Forsell i hufvudpartiet; vidare Puccinis »La Tosca» och en repris af Glucks »Armida», som ej gifvits härstädes på hundra år.

Bland väntade gäster märkes i första rummet den finska sångerskan Aino Aekté, Parisoperans lysande stjärna under de senaste åren; hon har nu lämnat nämnda scen. Den 16 oktober begynner hennes gästspel härstädes och kommer att omfatta uppträdanden i »Faust», »Lohengrin», »Tannhäuser» samt »Romeo och Julia». I november uppträder Yonne de Tréville och senare återkommer Naväl.

Till regissör vid k. teatern har som bekant engagerats den framstående skådespelaren August Lindberg.

VASATEATERN har nu äfven börjat vintersäsongen med tyvärr en föga lyckad repris af »Sköna Helena» med fröken Grünberg i titelrollen.

DJURGÅRDSTEATERN. Efter sin korta »Fadersglädje» har direktör Ranft nu fått »Flugan» — ja, väl att märka, blott i form af ett nytt franskt program ute på vår enda dramatiska sommarscen. Redan detta kan dock betraktas som en ganska allvarig sjukdomskris, ur hvilken vi tillönska ett snabbt och varaktigt tillfrisknande. Ty en konstigare dramatisk produkt än detta s. k. lustspel af hr Anthony Mars ha vi sällan skådat — en sannskyldig *olla podrida* på det evinnerliga parisiska äktenskapsbrottsmotivet och någon gammal detektivroman från ett enklare lämbibliotek. Att icke dylika uppgifter kunde besjåla de medverkande till några större kraftansträngningar är förlätligt; vi få vara nöjda, att vi åtminstone fingo ett godt skratt åt hr Victor Lundbergs torr-roliga karrikatur af en stupidiserad ämbetsman.

Ärade annonsörer!

På grund af upplagens betydliga stegring böra mindre annonser till Idun vara inlämnade senast lördagen före den vecka, i hvars nummer de äro afsedda att införas, annonser på en eller flere sidor ännu tidigare efter särskild öfverenskommelse.

Med utmärkt högaktning
IDUNS EXPEDITION.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 23—29 AUG. 1903.

Söndag: Klar buljong med sparris-knopp; gös å la Soto Mayor; stekt hare med sparrisknopp; melon.

Måndag: Pepparrottskött med potatis; soppa på vinbär.

Tisdag: Tisdags-soppa; äggstrufvor med sylt.

Onsdag: Bräckt skinka med stufvade bondbönor; äggmjölk.

Torsdag: Köttfärs med spritärter; hallon med mjölk.

Fredag: Fläskkotlett med lingon och potatis; soppa på färska äpplen.

Lördag: Stekt sill med grädd och lök, potatis; gräddkaka med sylt.

RECEPT.

Gös å la Soto Mayor (f. 6 pers.). 1 3/4 kg. gös, 1 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 rödlök, saften af 1/2 citron, 2 msk. matolja, 3 dcl. tunn grädd, 4 msk. hvetemjöl.

Tillstekning: 6 msk. god flottyr. Beredning: Fisken fjällas, urtagas, sköljes väl och torkas med en fisk-handduk. Ryggbenet borttages, dock så

att hufvud och stjärt sitta kvar. Fisken ingnides därefter med salt och hvitpeppar samt beströs med den skalade och hackade rödlöken. Citronsaften och matolja blandas väl tillsammans, och denna blandning hälls öfver fisken, som sedan får ligga ett par timmar. Löken borttages därefter noga; fisken doppas i grädden och vändes i mjölet. Flottyrn upphettas i en långpanna, och då den är rykande het, lägges fisken och stekes vackert gulbrun på båda sidor. Den upplägges på gräppaper eller på hårdt bröd, för att det fetta skall dragas ut. Serveras på servett, garnerad med stekt persilja. Den serveras varm med champinjonsås.

Stekt hare (f. 6 pers.). 1 ung hare, 1 citron, 1 1/2 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 msk. salt, 3/4 lit. buljong eller vatten.

Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl, köttjus, 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Haren bör hänga 3—6 dagar, alltefter årstiden. Den flås, och alla hinnor borttagas ytterst noga. Hufvudet afskåres och äfvenså slaksidorna. Ryggen och lärbenen knäckas. Haren sköljes väl, torkas med en kött-handduk och ingnides med citronen. Späcket skåres i fina strimlor, som vändas i saltet. Härmed späckas haren på ryggen och på de köttigaste delarne af lären. Smöret brynes i en stekgryta. Haren lägges och brynes vackert på alla sidor samt saltas och spädes med buljongen litet i sänder. Den får därefter

steka med tätt slutet lock 1—1 1/2 timme.

Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen silas och skummas samt tillsättes litet i sänder under flitig rörning, och såsen får koka 10 min., hvarefter grädden tillsättes och såsen får ett uppkok samt afsmakas.

Äggstrufvor (f. 6 pers.). 4 ägg, 1 hg. strösocker, 270 gr. hvetemjöl, 3 dcl. tjock grädd.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Äggen och sockret röras i 20 min. Mjölet siktas och tillsättes jämte grädden, hvarefter smeten omröres väl. Flottyrn upphettas i en liten järnkastrull, tills den blir rykande het. Genom en tratt ringlas smeten fram och tillbaka i flottyrn, så att den bildar en genombruten kaka. Då strufvan fått vacker ljusbrun färg på undre sidan, vändes den med hålslef, och när den är jämn i färgen, upplägges den på gräppaper eller hårdt bröd, så att flottyrn får afrinna. Strufvorna sockras och serveras med sylt.

Stufvade bondbönor (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. spritade bondbönor, 3 morötter, 2 1/2 liter vatten, 1 msk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 3 1/2 msk. hvetemjöl, 4 kkp. god mjölk, salt, socker, 3 msk. fint hackad persilja.

Beredning: Groddarna borttagas, morötterna skrapas, sköljas och skåras i tunna skifvor. Vattent kokas upp med saltet. Bönorna samt morötterna läggas och få koka, tills de blifva mju-

ka. De upphållas i durkslag och spädet tillvaratages. Smör och mjöl sammanfråsas. 3 kkp. af bönspadet tillsättes jämte mjölken under flitig rörning och afredningen får koka i 15 min. Bönorna och morötterna iläggas jämte den hackade persiljan, och stufningen afsmakas med salt och socker.

Köttfärs (f. 6 pers.). 6 hg. bennfritt oxkött, 1 hg. späckfläsk, 3 kkp. gräddmjölk eller vatten, 1/2 kkp. stötta skorpor, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. fint hackad portug. lök, 1/2 msk. smör (10 gr.).

Till pensling: 1 ägghvita, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. kokande buljong eller vatten.

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, köttjus, 1/2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten och skåres i tärningar, hvarvid alla senor och hinnor borttagas. Späcket skrapas och skåres likaledes i tärningar samt drives tillika med köttet 3—4 ggr. genom köttkvarn. Därefter stötes färsen i stenmortel, tills den blir fin och smidig. Äggen och mjölken uppvispas, de stötta skorporna iläggas och få stå att svälla 1/2 tim. Löken fräses i smöret. Skorpblandningen tillsättes matskedsvis i färsen, under det den arbetas 1 tim. Sist tillsätts kryddorna och löken, och färsen afsmakas noga. En långpanna smörjes med det kalla smöret, färsen iläggas

och formas som en aflång bulle. Den penslas med ägghvitan och beströs med de stötta skorporna. Pannan insättes i ugnen. När färsen är brynt spädes den med den kokande buljongen eller vatten litet i sänder och öfveröses omkring hvar tionde minut. Till stekningen åtgår 3/4 tim. Färsen upplägges på serveringsfatet och skåres i tunna skifvor.

Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen tillsättes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter grädden tillsättes, och såsen får ett uppkok samt afsmakas.

Stekt sill med grädd och lök (f. 6 pers.). 1 salta sillar, 3 msk. smör (60 gr.), 4 dcl. tjock grädd.

1 portug. lök, 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Sillen urtagas och vattenlägges omkr. 12 tim. Därefter upptages den, skinnat afdrages, hvarefter den fläkes, ryggen jämt alla småben borttagas och sillen inklappas i en duk. Smöret brynes i en tackjärspanna, silhalfvorna iläggas och stekas vackert gulbruna på båda sidor, hvarefter grädden påhälls och sillen får saktasteka med tätt slutet lock omkr. 10 min. Löken skalas, skåres i tunna skifvor och brynes väl i smöret. Härtill användes en särskild panna. Sillen upplägges på serveringsfatet, såsen hälls öfver, och anrättningen garneras med den brynta löken.